БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 215 (17.795). ● 17 сентябрь 1980 йил, чоршанба ● Баҳоси 2 тийин.

ИЛҒОР ҚУРУВЧИЛАРГА — МУКОФОТЛАР

В. И. Ленин номли Олмалиқ кон-металлургия комбинати объектларини барпо этаётган қурувчилар ва монтажчилар КПСС XXVI съездини муносиб кутиб олиш учун мусобақани кенг авж олдириб, ўзларининг бутун куч-ғайратини ана шу энг муҳим халқ хўжалиги қурилишини муддатидан илгари туғаллашга сафарбар этмоқдалар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети 1980 йил август ойидаги иш якунларига кўра В. И. Ленин номли Олмалиқ кон-металлургия комбинати объектлари қурилишини жадаллаштириш учун ўтказилаётган социалистик мусобақада Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлигига қарашли 93-махсус трестнинг Олмалиқдаги «Промтехмонтаж» бошқармаси коллективини (бошлиғи ўртоқ Тс-Холм, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Ким, қурилиш касаба союз комитетининг раиси ўртоқ Марошкина, комсомол ташкилотининг секретари ўртоқ Беллон) ғолиб деб топдилар.

Бу коллективга Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг кўчма Қизил байроғи ва пул мукофоти берилди.

Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш министрлигига қарашли «Узпромвинтеляция» трестининг Олмалиқдаги механизациялашган кўчма колоннаси (бошлиғи ўртоқ Северьянов, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Дугинец, қурилиш касаба союз комитетининг раиси ўртоқ Марголин, комсомол ташкилотининг секретари ўртоқ Строич) ва Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигига қарашли «Узстроймеханизация» трестининг Олмалиқдаги 2-ихтисослаштирилган механизация бошқармаси (бошлиғи ўртоқ Межитов, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Бараш, қурилиш касаба союз комитети раиси ўртоқ Уфаев, комсомол комитетининг секретари ўртоқ Мождубаев) коллективларининг Олмалиқ кон-металлургия комбинати объектлари қурилишида 1980 йил август ойида яхши ишланганлиги қайд этиб ўтилди.

БЕШ ЙИЛЛИККА ЗАРБДОР ЯКУН!

XXVI

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида

ЧОРВА МАҲСУЛОТЛАРИ МЎЛ БЎЛАДИ

Оҳангарон, Конимех, Фориш районлари чорвачилик фермаларининг ходимлари, совхозларнинг раҳбарлари ва мутахассислари, партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари КПСС Марказий Комитети 1978 йил июль Пленумининг қарорларига, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг кўрсатмаларига, шунингдек Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XIV пленуми қарорига амал қилиб, 1981—1985 йилларда гўшт ва чорвачиликнинг бошқа маҳсулотларини етиштиришни яна анча кўпайтириш юзасидан конкрет тадбирларни ишлаб чиқдилар.

Оҳангарон районининг хўжаликлари ўн биринчи беш йиллик йилларида гўшт етиштиришни 1979 йилдагига нисбатан 2,2 баравар кўпайтириш ва уни 16,7 минг тоннага, сут етиштиришни 1,5 баравар ошириш ёки 14 минг тоннага, тухум етиштиришни 6,7 баравар ошириш ёки 22 миллион донага етказишни ва айни вақтда чорва мол ва паррандалар барча турларининг сонини кўпайтиришни мўлжалладилар.

Конимех районининг чорвадорлари 1985 йилда гўшт етиштиришни эришилган даражага нисбатан 2 баравар кўпайтириб, 10 минг тоннага етказишни, қоракўл қўйлар туёғини 30 процент ошириб, 600 минг бошга етказишни, давлатга анча кўпроқ гўшт, қоракўл тери ва жун сотишни кўзда тутдилар.

Бундан ташқари бошқа хўжаликларга ҳар йили 30 минг зотли урғочи ва эркак қўзиларни реализация қиладилар.

Фориш районининг совхозлари 1985 йилнинг охирига бориб, гўшт етиштиришни 10 минг тоннага етказиш ёки 1980 йилда бажарилиши кутилганига нисбатан 3 баравар кўпайтиришга, айни вақтда қоракўл тери етиштиришни 33 минг дона ёки 25 процент, жун етиштиришни 60 тонна ёки 25 процент кўпайтиришга ҳамда қоракўл қўйлар туёғини 500 минг бошга етказишга ёки эришилган даражадан 1,5 баравар оширишга қарор қилдилар.

Бу районларнинг тадбирларида молларни кўпайтириш ва наслчилик ишини яхшилаш, озуқа базасини мустаҳкамлаш, фермаларни қуриш ва реконструкция қилиш, чорвадор кадрларни тайёрлаш ва қайтадан тайёрлаш, ишлаб чиқишни ихтисослаштириш ва концентрациялашни янада чуқурлаштириш, унинг самарадорлигини ошириш юзасидан ҳар бир хўжалик учун конкрет топшириқлар, шунингдек фермаларда ташкилотчилик ва сиёсий ишни яхшилаш чоралари белгиланган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Оҳангарон, Конимех, Фориш район партия комитетларининг Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XIV пленуми қарорлари асосида 1981-1985 йилларда гўшт ва чорвачиликнинг бошқа маҳсулотларини етиштиришни анча кўпайтириш юзасидан белгилаган тадбирларини маъқуллади.

Тошкент, Бухоро, Жиззах область партия комитетлари ва Оҳангарон, Конимех, Фориш район партия комитетлари фермалар, колхоз ва совхозларнинг коллективларида бутун ташкилотчилик ва сиёсий ишни 1981-1985 йиллар учун мўлжалланган тадбирларнинг бажарилишини таъминлашга қаратишлари лозим.

— Чорвадорлар ўртасида молларнинг маҳсулдорлигини ошириш, 1980 йилнинг ва умуман ўнинчи беш йилликнинг топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақа кенг авж олдирилсин;

— озуқа экинларининг ҳосилдорлигини кескин равишда оширишга эришилсин, озуқа етиштириш, тайёрлаш, уни сақлаш ва қайта ишлашнинг прогрессив методлари кенг жорий қилинсин;

— КПСС Марказий Комитети 1978 йил июль Пленуми ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XIV пленумининг талабларига мувофиқ, чорвачиликни янада ихтисослаштириш ва концентрациялаш тадбирлари сабот-матонат билан амалга оширилсин, чорвачилик тез суръатлар билан саноат негизига кўчирилсин, чорвачилик бинолари қурилиши ва уларни реконструкция қилиш кенг авж олдириб юборилсин;

— чорвачилик учун кадрлар тайёрлаш, уларни танлаш ва жой-жойига қўйиш, фермаларни коммунистлар, комсомоллар, зооветенария мутахассислари билан мустаҳкамлаш, уларнинг малакасини муттасил ошириш, чорвадорлар учун зарур маданий-маиший шароитларни вужудга келтириш соҳасидаги ишларни яхшилашга алоҳида эътибор берилсин.

Область ва район партия комитетларига барча колхоз, совхозларда, фермаларда Оҳангарон, Конимех, Фориш район партия комитетларининг тадбирларини муҳокама қилишни уюштириш, ўн биринчи беш йилликда чорвачиликни тез ривожлантириш, гўшт, сут, тухум ва чорвачиликнинг бошқа маҳсулотларини етиштиришни кўпайтириш юзасидан конкрет тадбирларни ишлаб чиқиш ҳамда амалга ошириш тавсия этилди.

Фермалар, колхозлар ва совхозларнинг коллективларида ташкилотчилик ва сиёсий иш чорвачилик маҳсулотларини етиштириш ва давлатга сотиш юзасидан 1980 йил ва умуман ўнинчи беш йиллик планлари ҳамда мажбуриятларини муддатидан илгари бажаришга, КПССнинг XXVI съездини ҳамда Ўзбекистон Компартиясининг XX съездини муносиб кутиб олишга йўналтирилсин.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига, Жиззах область партия комитети ва область ижроия комитетига 1981 йилдан бошлаб Фориш райони составидаги Ҳамза Ҳакимзода номли совхозни озуқа етиштириш учун ихтисослаштириш таклиф этилди.

Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигига, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлигига:

— Фориш районида сув омбори қуриш ва озуқа экинлари етиштириладиган ерларни ўзлаштириш ҳақидаги;

— Конимех районида чуқур қудуқларни пармалаш ва озуқа етиштириладиган участкаларни вужудга келтириш учун артезиан сувидан фойдаланишни ҳам кўзда тутиб, озуқа экинлари майдонларини сув билан таъминлаш ва янги ерларни ўзлаштириш тўғрисидаги таклифларни ўрганиб чиқиш ва бир ой ичида республика Министрлар Советига тақдим этиш топширилди.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги 1984 йилда Фориш районидаги «Известия» совхозида чўчқачилик комплексини ишга туширишни таъминлаши, 1982 йилда чўчқачилик комплекси наслчилик репродуктори қурилишини тамомлаши керак. Ўзбекистон ССР Госкомводстройи эса Оҳангарон районидаги «Галақудуқ» совхозида уй-жой ва социал-маданий маиший объектлар қурилишини туғаллаши лозим. 1981 йилдан бошлаб планларда Фориш районида бройлер паррандачилик фабрикасини қуришни кўзда тутиш керак.

«Узплодоовошчвинпром» бирлашмаси 1981-1985 йилларда Оҳангарон районидаги совхозларда қўйлар учун 80 та қўтон қуриб бериши, 1981 йилда 30 минг бош қўйни бўрдоқига боқиш майдончалари қурилишини туғаллаши зарур.

Ўзбекистон ССР Тайёрлаш министрлигига 1981 йилнинг биринчи кварталида Оҳангарон омухта-ем заводини реконструкция қилишни туғаллаш учун қўшимча чоралар кўриш ва чўчқачилик комплексига сифатли омухта ем етказиб берилишини таъминлаш, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш-техника таъминоти давлат комитетига Оҳангарон районидаги қорамолни ўстириш ва семиртириш билан шуғулланувчи ВЛКСМ 50 йиллиги номли комплексга ва «Галақудуқ» чўчқачилик комплексига техника хизматини яхшилаш таклиф этилди.

(Оҳангарон, Конимех ва Фориш райони чорвадорларининг белгилаган тадбирлари газетамизнинг иккинчи саҳифасида эълон қилинаётир).

ПАХТА ТЕРИШ ВА ТАЙЁРЛАШ СУРЪАТИ КУН САЙИН ЖАДАЛЛАШМОҚДА. ЎТГАН КУНИ РЕСПУБЛИКА БЎЙИЧА ДАВЛАТГА 89668 ТОННА ПАХТА ТОПШИРИЛДИ. МАВСУМ БОШИДАН БУЁН ЭЛ ХИРМОНИГА 724949 ТОННА ХОМ АШЁ, ШУ ЖУМЛАДАН 38050 ТОННА ИНГИЧКА ТОЛАЛИ ПАХТА ЕТКАЗИБ БЕРИЛДИ. ДАСТЛАБКИ МИЛЛИОН ТОННА «ОҚ ОЛТИН» ХИРМОНИ ЖАДАЛЛИК БИЛАН ТИКЛАНЯПТИ.

РЕСПУБЛИКА МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ

ҲАР БИР ДАҚИҚА ҒАНИМАТ

● **Бухоро область Ромитан райони пахтакорлари давлатга 60 минг тонна биринчи сорт маҳсулот сотиш юзасидан олган ўз социалистик мажбуриятларини 5 октябрга, Конституция куни арафасида бажаришга қатъий қарор қилдилар. Ҳозир бу ерда ҳар куни йиллик планнинг қарийб 6 процентн миқдорида пахта тайёрланяпти.**

Райондаги «Октябрь 50 йиллиги» совхозининг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Муяссар Барноева бошқарувчилик қилаётган бўлими заршунослари 480 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 36,5 центнердан пахта териб олдилар. Бу, йиллик топшириқнинг бажарилишини таъминлади. Ана шу меҳнат муваффақиятида механизаторларнинг муносиб хизмати бор. Улар ҳосилнинг 70 процентини агрегатлар билан териб бердилар.

● **Қашқадарё область Толлимаржон районидаги «ВЛКСМ XVIII съезди» совхозининг Темир Ҳамдамов бошқарувчилик қилаётган бўлими азаматлари йиллик планни шараф билан адо этдилар. Улар 500 гектар майдоннинг ҳар гектаридан ҳозирнинг ўзидаёқ 21 центнердан аъло сифатли хом ашё териб олдилар.**

Бўлимнинг Омонтурди Тиллаев, Орзиқул Жиянов бошлиқ бригадалари аъзолари фидокорона меҳнат қилдилар. Бу коллективларнинг деҳқонлари ҳосилдорликни ўртача 30 центнерга етказишга эришдилар.

Қашқадарё областида яна 10 та бригада коллективи пахта тайёрлаш йиллик планини муваффақиятли бажарди.

● **Ильич районида терим машиналарининг аниқ иш мароми ўрнатилди.**

Титов номли совхоздан Бойтўра Алмаматов, Рашид Юсупов, Узоқов номли совхоздан Ўроз Йўлдошев, Яхшибой Ўролов, Гагарин номли совхоздан Бозорбой Йўлибоев ва Турди Норбоев сингари пешқадам механизаторлар ўз агрегатлари бункерларидан кунига 8—10 тоннадан «оқ олтин» бўшатмоқдалар.

● **Ипатоволиклар методи асосида ташкил этилган ўрим-йиғим-транспорт отрядларининг ташкил этилиши Қорақалпоғистон АССРда шоли ўримини юксак суръатларда ўтказилишини таъминлаяпти. Пешқадам механизаторлар ҳар куни 15—16 тоннадан дон янчишга эришмоқдалар.**

Қўнғирот районидаги Чапаев номли совхозда механизатор Жамунтбой Омонов дастлабки 100 гектар майдондаги шолини ўриб бўлди. Мусобақа ғолиби бўлмиш бу пешқадам механизатор мавсумда камида 300 гектардаги шолини ўришга аҳд қилган.

● **Нарпай районидаги «Москва» колхозида механизатор Абдуллаевларнинг оилавий экипажи баракали меҳнат қиляпти. Улар эл хирмонига ҳар куни 5—6 тоннадан «оқ олтин» тўкишяпти.**

Оила бошлиғи Эшниёз ва унинг рафиқаси Гулчеҳра бу йилги мавсумда тўрт қаторли агрегат билан 500 тонна пахта теришга аҳд қилишган.

АНДИЖОН ОБЛАСТИ. Жалолқудуқ районидаги «Ойим» совхози пахтакорлари бу йил ҳар гектар ердан 35 центнердан «оқ олтин» олиб, давлатга пландан ташқари 500 тонна пахта сотишга аҳд қилишди. Ҳосилнинг 70 проценти машиналарда териб олинади. Суратда: мавсумда 250 тонна пахта теришга сўз берган механизатор, область советининг депутати М. Ҳолматова.

Ш. Алимов фотоси, (ЎзТАГ).

5850000 «ОҚ ОЛТИН» ХИРМОНИГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 16 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён (тайёрлашнинг умумий ҳажмига нисбатан процент ҳисобида); тўртинчи устун — бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи устун — мавсум бошидан буён (мажбуриятга нисбатан процент ҳисобида).

Бухоро	2,55	27,78	0,82	2,60
Сурхондарё	2,00	20,86	1,45	7,45
Қашқадарё	2,29	20,27	1,46	6,52
Фарғона	1,78	17,95	0,14	0,50
Самарқанд	1,26	10,62	0,08	0,18
Андижон	1,53	10,00	0,03	0,03
Хоразм	1,42	9,18	0,12	0,23
Тошкент	2,07	7,68	1,42	2,47
Наманган	1,13	6,72	0,03	0,06
ҚҚАССР	0,84	5,11	0,06	0,08
Жиззах	0,49	2,40	0,17	0,29
Сирдарё	0,58	2,16	0,19	0,32
Республика бўйича:	1,55	12,50	0,54	1,85
Шу жумладан ингичка толали пахта				
Бухоро	1,79	14,69	—	—
Сурхондарё	1,02	12,00	—	—
Қашқадарё	0,90	8,35	—	0,09
Наманган	0,04	0,80	—	—
Республика бўйича:	1,02	10,87	—	0,03

Республика районларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 16 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — районлар; иккинчи устун — мавсум бошидан буён (планга нисбатан процент ҳисобида), учинчи устун — шу жумладан машинада терилган пахта.

БУХОРО ОБЛАСТИ		
Ромитан	57,02	17,55
Ғиждувон	44,27	1,10
Шофиркон	33,88	3,01
Пешку	31,63	1,48
Қизилтепа	30,89	12,25
Вобкент	25,54	1,79
Бухоро	25,22	—
Свердлов	21,76	—
Навбаҳор	21,15	1,03
Олот	18,09	—
Коғон	14,51	—
Қоракўл	12,75	—
Навоий	11,22	—
СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ		
Шўрчи	38,42	17,56
Сариосиё	30,37	9,85
Қумқўрғон	28,28	13,73
Бойсун	28,17	28,47
Денов	26,28	2,20
Ангор	17,07	—
Жарқўрғон	16,50	2,79
Термиз	13,91	—
Шеробод	10,21	5,07
Ленин йўли	9,86	9,85
Гагарин	3,59	0,62
ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИ		
Яккабоғ	32,60	4,97
Қамаши	30,19	8,18
Шаҳрисабз	30,12	6,47
Китоб	26,92	1,85
Чироқчи	24,25	1,66
Толлимаржон	23,21	24,29
Ғузор	23,18	4,39
Муборак	22,58	18,54
Косон	20,99	11,78
Баҳористон	16,81	12,47
Нишон	12,53	8,12
Қарши	11,81	1,38
Ульянов	10,59	2,23
Усмон Юсупов	4,31	0,17
ФАРҒОНА ОБЛАСТИ		
Киров	36,05	1,25
Ленинград	25,48	—
Бувайда	18,89	—
Қува	18,05	—
Ўзбекистон	17,17	3,78
Бағдод	16,48	—
Риштон	15,87	—
Тошлоқ	15,81	—
Охунбобоев	14,16	—
Фрунзе	13,86	—
Олтиариқ	10,97	—
Фарғона	7,68	—
Қувасой шаҳри	5,24	—
САМАРҚАНД ОБЛАСТИ		
Каттақўрғон	15,05	0,33
Иштихон	14,48	0,54
Нарпай	13,10	0,30
Оқдарё	11,25	0,01
Хатирчи	10,31	0,07
Пастдарғом	9,91	—
Булунғур	9,74	—
Большевистик	9,27	0,03
Пайариқ	7,81	—
Жомбой	7,33	0,01
Пахтачи	7,15	0,45
АНДИЖОН ОБЛАСТИ		
Ленин	19,23	—
Андижон	15,69	—
Марҳамат	14,37	—
Пахтаобод	12,02	—
Олтинкўл	11,75	—
Избоскан	11,34	—
Москва	10,06	—
Хўжаобод	9,88	—
Комсомолобод	8,44	0,60
Балиқчи	7,60	—
Жалолқудуқ	4,25	—
Бўз	3,99	—
Қўрғонтепа	2,20	—
ХОРАЗМ ОБЛАСТИ		
Хива	13,37	—
Хонқа	10,30	1,10
Хазорасп	10,16	0,08
Урганч	9,48	0,62
Шовот	8,96	0,01
Янгиариқ	8,61	0,43
Гурлан	8,48	—
Қўшкўпир	7,88	0,07
Боғот	6,35	0,08
ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ		
Янгийўл	11,42	1,95
Бекобод	9,58	2,66
Бўка	9,35	5,21
Пискент	9,18	3,28
Оққўрғон	7,87	1,13
Чиноз	7,23	1,66
Ғалаба	4,96	3,22
Коммунистик	4,31	1,16
Ўрта Чирчиқ	4,06	1,41
НАМАНГАН ОБЛАСТИ		
Уйчи	13,09	0,74
Наманган	10,60	—
Чуст	10,00	—
Тўрақўрғон	9,45	—
Норин	8,39	—
Поп	7,38	—
Янгиқўрғон	5,12	—
Косонсой	4,67	—
Учқўрғон	2,10	—
Задарё	0,04	—
ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР		
Тўрткўл	10,43	—
Элликқалъа	9,67	—
Беруний	7,60	0,04
Амударё	4,22	—
Қўнғирот	3,95	—
Шуманай	3,70	0,54
Нукус	3,59	0,58
Хўжайли	2,82	0,01
Ленинобод	2,59	0,30
Кегайли	1,93	—
Чимбой	1,65	0,07
Қораўзак	1,35	—
Тахтакўпир	0,90	—
ЖИЗЗАХ ОБЛАСТИ		
Жиззах	9,85	0,17
Октябрь	3,21	0,65
Зарбдор	3,20	0,87
Пахтакор	1,54	0,46
Арнасой	0,52	0,19
Мирзачўл	0,31	—
Дўстлик	0,30	0,13
СИРДАРЁ ОБЛАСТИ		
Сирдарё	4,92	0,16
Ворошилов	3,23	—
Гулистон	2,77	0,05
Комсомол	2,53	0,73
Ильич	1,82	1,63
Боёвут	1,69	—
Ховос	1,03	—
Меҳнатобод	0,56	0,08
Оқолтин	0,33	—

ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ — ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ПАЛАТАЛАРИ КОМИССИЯЛАРИДА

16 сентябрь куни Кремлда СССР Олий Совети Иттифоқ Совети ва Миллатлар Совети фан ва техника доимий комиссияларининг қўшма мажлиси бўлиб ўтди. Станоксозлик ва асбобсозлик саноати, химия ва нефть машинасозлиги, электротехника саноати министрликларининг бирлашмаларида, корхоналари ва ташкилотларида ихтиролар ҳамда рационализаторлик таклифлардан фойдаланиш тўғрисидаги масала муҳокама қилинди.

Депутатларнинг биргаликдаги тайёргарлик комиссияси докладида ва министрликларнинг ахборотларида қуйидагилар таъкидланди: КПСС XXV съездининг фан-техника тараққиётини жадаллаштириш тўғрисидаги кўрсатмаларига мувофиқ, саноатнинг ана шу тармоқларида янги юксак самарали лойиҳалар жорий этилмоқда, маҳсулотнинг техникавий даражаси ва сифати ошиб бормоқда. Ўнинчи беш йиллик мобайнида олти мингдан кўпроқ ихтиро ва 500 мингдан зиёд рационализаторлик таклифлари амалга оширилганлиги натижасида қарийб бир миллиард сўм иқтисодий самара олинди. Ихтироларни жорий этиш меҳнат коллективлари КПСС XXVI съезди шарафига ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларида муҳим ўрин эгалламоқда.

Шу билан бирга, мажлисда кўрсатиб ўтилганидек, ана шу тармоқларнинг ихтирочилик ва рационализаторлик ишларида ҳали жиддий камчиликлар ва ҳал этилмаган масалалар бор. Илмий-техникавий лойиҳаларда ихтиролардан суст фойдаланилмоқда. Планга киритилган бир қанча ишлар замонавий техника даражасига мос эмас. Комиссиялар қайд қилиб ўтган камчиликларни бартараф қилиш, ихтиролар ва рационализаторлик таклифларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш, янги техника ва илғор технологияни яратиш ҳамда жорий этишни жадаллаштириш учун масъулиятни кучайтириш министрликларга тавсия этилди.

СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш 1981 йилги Давлат плани лойиҳасига киритиш мўлжалланган илмий тадқиқот ишларини маблағ билан таъминлаш масаласи ҳам кўриб чиқилди.

Мажлис ишида СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари И. Б. Усмонхўжаев, СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. П. Георгадзе, бир қанча министрлик ва идораларнинг раҳбарлари иштирок этдилар. (ТАСС).

ЮРИСТЛАР ИШ ТАЖРИБАЛАРИНИ ЎРТОҚЛАШМОҚДАЛАР

16 сентябрь куни Тошкентда бошланган зонал семинар-кенгашда юстиция органлари ва халқ судларининг фаолиятини такомиллаштириш, ҳуқуқ-тартиботни муҳофаза қилиш ишини яхшилаш ва ҳуқуқни бузувчиларга қарши курашни кучайтириш масалалари кўриб чиқилмоқда. Семинар-кенгашда Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон юстиция министрларининг биринчи ўринбосарлари, ана шу республикалар Олий Суди раисларининг ўринбосарлари, область юстиция бўлимларининг бошлиқлари ва область судларининг раислари иштирок этмоқдалар. СССР юстиция министрининг биринчи ўринбосари А. Я. Сухарев кириш нутқи сўзлаб, кенгашни очди.

Семинар программасида ҳуқуқ-тартиботни муҳофаза қилиш, ҳуқуқни бузишнинг олдини олиш ва ҳуқуқни бузувчиларга қарши кураш ишларининг илғор форма ва методларини ўрганиш, юстиция ва суд органлари орттирган тажрибани ўртоқлашиш кўзда тутилган.

Кенгаш ишида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари А. Р. Хўжаев, КПСС Марказий Комитетининг масъул ходими В. Т. Губаров иштирок этмоқдалар. (ЎзТАГ).

САМАРҚАНД ОБЛАСТИ ҒАЛЛАКОРЛАРИ ҒАЛАБАСИ

Самарқанд области ғаллакорлари партия XXV съезди тарихий қарорларини амалга ошира бориб ҳамда КПСС XXVI съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани авж олдириб, 1980 йилда донли экинлар ўрим-йиғимини уюшқоқлик билан ўтказдилар ва давлатга дон сотиш юзасидан оширилган социалистик мажбуриятларини 15 сентябрь куни бажардилар. Ғалла қабул пунктларига 95 минг тонна юқори сифатли дон етказиб берилди, бу йиллик планга нисбатан 158 процентни ташкил этади. Ўнинчи беш йиллик мобайнида қарийб 1,4 миллион тонна дон етиштирилди ва давлатга 509 минг тонна ёки беш йиллик планга нисбатан 165,3 процент миқдорида дон сотилди, маккажўхори донининг ялпи ҳосили 700 минг тоннага етказилди. Бу йил область хўжаликлари иккинчи авлод маккажўхори уруғини тайёрлаш планини муваффақиятли равишда бажардилар.

Областдаги барча районларнинг ғаллакорлари, айниқса, 1979—1980 йилларда давлат омборларига 94 минг тонна дон тўккан Советобод районининг, 80 минг тонна ғалла етказиб берган Қўшработ районининг, 46 минг тонна дон етказиб берган Булунғур районининг, 36 минг тонна дон сотган Ургут районининг, 34 минг тонна ғалла топширган Иштихон районининг, 31 минг тонна дон етказиб берган Самарқанд районининг ғаллакорлари областнинг меҳнат ғалабасига катта ҳисса қўшдилар.

Қишлоқ хўжалик ходимларининг фидокорона меҳнати ва деҳқончилик маданиятининг ошганлиги натижасида область маккажўхорикорлари бу йил дон етиштириш учун мўлжалланган 20 минг гектар маккажўхори майдонининг ҳар гектаридан 89 центнердан «каҳрабо дон» олдилар, Оқдарё районидаги К. Маркс номли, Жомбой районидаги Охунбобоев номли, Каттақўрғон районидаги Ленин номли, Нарпай районидаги «Октябрь», Большевистик районидаги К. Маркс номли, Пайариқ районидаги «Коммунизм» сингари илғор колхозлар ва Пастдарғом районидаги Ильич номли совхоз маккажўхори экилган майдоннинг ҳар гектаридан 102—120 центнердан дон янчиб олдилар.

Мўл ҳосил миришкорлари — Иштихон районидаги Навоий номли колхоздан СССР Давлат мукофотининг лауреати Жўрақул Қўшоқов, Ленин комсомоли мукофотининг лауреатлари — Жомбой районидаги «Октябрь» колхозидан Мусо Абдиев ва Самарқанд районидаги Улуғбек номли хўжаликлараро чорвачилик бирлашмасидан Баҳром Тоҳиров, Пахтачи районидаги «Коммунизм» колхозидан Ҳасан Абдиев ҳамда кўпгина бошқалар ҳар гектар ердан 110—120 центнердан маккажўхори дони олиб, ажойиб муваффақиятларга эришдилар.

Ўрим-йиғим мавсумининг пешқадам комбайнчилари — Советобод районидаги «Жом» совхозидан Эргаш Турсунов ва «Каттақўрғон» совхозидан Воид Ҳайдаров, «Улус» совхозидан Холбой Донниёров ва Қўшработ районидаги «Қўшработ» совхозидан Сулаймон Эшбоевлар мавсум давомида 700—1200 тоннадан буғдой ва арпа янчдилар.

Бу муваффақиятларга ғаллакорларнинг фидокорона меҳнати ва юксак маҳорати, партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотлари, қишлоқ хўжалик, тайёрлаш органлари катта ташкилотчилик ва сиёсий ишлар олиб борганликлари туфайли эришилди.

Область хўжаликлари давлатга сабзавот, полиз маҳсулотлари, ҳўл мева, пилла, тухум ва қоракўл тери сотиш юзасидан ўнинчи беш йиллик планларини муддатидан илгари бажардилар. Пилла, қоракўл тери ва полиз маҳсулотлари тайёрлаш, шунингдек дағал хашак ва ширали озуқа тайёрлаш юзасидан ўнинчи беш йилликнинг якунловчи йили планлари ҳам муваффақиятли адо этилди.

Ҳозирги вақтда область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари КПСС XXVI съездини ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съездини муносиб кутиб олиш учун ўзларининг бутун куч-ғайратларини пахта йиғим-теримини ва бошқа хил қишлоқ хўжалик маҳсулотларини йиғиштириб олишни тез ва сифатли ўтказишга қаратмоқдалар, келгуси йил ҳосили учун замин яратмоқдалар, чорва қишлови уюшқоқлик билан ўтказилишини, деҳқончилик ва чорвачиликнинг барча турдаги маҳсулотларини етиштириш ҳамда давлатга сотиш план ва мажбуриятларининг бажарилишини таъминлаш йўлида зўр ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар.

КПСС XXVI СЪЕЗДИ ВА ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ XX СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

ЧОРВА МАҲСУЛОТЛАРИ МЎЛ БЎЛАДИ

ОҲАНГАРОН, КОНИМЕХ ВА ФОРИШ РАЙОНЛАРИНИНГ ТАДБИРЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ XIV ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИ АСОСИДА 1981—1985 ЙИЛЛАРДА ГЎШТ ВА БОШҚА ЧОРВАЧИЛИК МАҲСУЛОТЛАРИ ЕТИШТИРИШНИ АНЧА КЎПАЙТИРИШ ЮЗАСИДАН

ОҲАНГАРОН РАЙОНИ

Оҳангарон райони фермаларининг ходимлари КПСС Марказий Комитети 1978 йил июль Пленуми ва шундан кейинги Пленумларининг қарорларини амалга ошира бориб, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг Тошкент область партия комитети ва область ижроия комитетига, областнинг барча меҳнаткашларига йўллаган мактубида баён этилган кўрсатмаларига амал қилиб чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотишни кўпайтириш борасидаги вазифаларни ҳал этишга ўзларининг муносиб ҳиссасини қўшишни мўлжаллаб қўйдилар.

Район совхозларининг коллективлари аҳолининг гўшт-сут маҳсулотларига муттасил ортиб бораётган эҳтиёжларини таъминлаш мақсадида чорвачиликни ривожлантириш тадбирларини белгиладилар ва амалга оширмоқдалар. 1985 йилда гўшт етиштиришни 16,7 минг тоннага етказиш ёки 1979 йилдагига нисбатан 2,2 баравар ошириш, сутни 14 минг тоннага етказиш яъни 1,5 баравар кўпайтириш, тухумни 22 миллион донага етказиш ёки 1979 йилда етиштирилганига қараганда 6,7 баравар ошириш кўзда тутилган. Айни вақтда давлатга маҳсулот сотиш ҳам ортади.

Шу мақсадда:

1. Ишлаб чиқаришни ихтисослаш ва концентрациялаш асосида мавжуд фермаларни кенгайтириш, чорвачилик комплексларининг лойиҳа қувватларини жадал ўзлаштириш ва паррандачилик фермаларини қуриш, корхоналар ва ташкилотларнинг матлубот кооперацияси ва давлат савдосининг ёрдамчи хўжаликларини ривожлантириш тадбирлари амалга оширилади.

ВЛКСМ 50 йиллиги номли саноат комплексининг қувватлари реконструкциялаш йўли билан 15 минг бош қорамол сиғадиган қилиб кенгайтирилиши таъминланади.

1983 йилда йиллик обороти 108 минг бош чўчқа боқишга мўлжалланган «Галақудуқ» чўчқачилик комплекси тўла қувватга етказилади.

1982 йилда бир йўла 30 минг бош қўй боқиладиган бўрдоқичилик майдони ишга туширилади.

2. Чорва ва паррандаларнинг кўпайтирилиши таъминланади. Ўн биринчи беш йиллик охиригача қўй ва эчкилар туёғи 109 минг бошга етказилади — 21 процент кўпайтирилади, қорамоллар 30 минг бошга — 27 процент, шу жумладан сигирлар 6,2 минг бошга — 32 процент, чўчқалар 80 минг бошга — 2,1 баравар, паррандалар 400 мингтага — яъни 1979 йилда эришилганига қараганда 4,7 баравар кўпайтирилади. Ҳар юз бош сигирдан 90 та бузоқ, ҳар юз бош чўчқадан 2.210 та чўчқа боласи ҳар юз бош совлиқдан ва ҳар юз бош эчкидан 105 та қўзи ва улоқ олинади.

3. Чорва ва парранда маҳсулдорлиги оширилади. Ҳар бир сигирдан ўрта ҳисобда 3150 килограмм сут, ҳар бир товуқдан 160 та тухум олинади. Қорамолларнинг гўштга топшириладиган ўртача вазни 400 килограммга етказилади, яъни 1979 йилдагига нисбатан 31 килограмм оширилади, чўчқаларнинг вазни 110 килограммга ёки 8 килограмм оширилади, қўй ва эчкиларнинг вазни 50 килограммга етказилади — 1979 йилга нисбатан 9 килограмм кўпайтирилади.

Сутнинг сифатини ошириш учун барча хўжаликларда сут бўлимлари, ювиб тозалаш ва сут лабораториялари жиҳозланади.

Фермаларда наслчилик ишини, зоотехника ва бухгалтерия ҳисоб-китобини яхшилаш юзасидан қўшимча тадбирлар ўтказилади.

4. Чорвачиликнинг ем-хашак базасини янада мустаҳкамлаш тадбирлари амалга оширилади: қўшимча равишда 5,5 минг гектар суғориладиган экинзор ўзлаштирилади; суғориладиган ерлардан яхшироқ фойдаланиш, деҳқончилик маданиятини ошириш йўли билан силос учун маккажўхори ҳосилдорлигини гектар бошига 600 центнергача, хашаки илдиз мевалар ҳосилдорлиги 800 центнерга, аввалги йилларда экилган беда пичани 220—230 центнерга, ем учун маккажўхори ҳосилдорлиги гектар бошига 80 центнергача етказилади.

Ем-хашакнинг ҳаммаси молларга фақат тайёрланган ҳолда берилади. Барча фермаларда озуқа цехларининг узлуксиз ишлаши таъминланади.

Белгиланган мақсадларга эришиш учун район партия ташкилоти, совет ва қишлоқ хўжалик органлари, совхозларнинг раҳбарлари ва мутахассислари хўжаликлардаги мавжуд резервлар ҳамда имкониятларни қидириб топиб ишга соладилар.

КОНИМЕХ РАЙОНИ

Конимех районининг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети 1978 йил июль Пленумининг, Ўзбекистон Компартияси XIV пленуми қарорининг талабларига мувофиқ ҳамда КПСС Марказий Комитетининг партия XXVI съездини муносиб кутиб олиш юзасидан социалистик мусобақа ўтказиш тўғрисидаги қарорига амал қилиб, фермаларда маҳсулот етиштиришни ошириш, чорва туёғини кўпайтириш 1981—1985 йилларда чорвачиликнинг ем-хашак базасини мустаҳкамлаш соҳасидаги конкрет тадбирларни ишлаб чиқдилар.

1. Ўн биринчи беш йиллик охирига бориб гўшт етиштиришни 10 минг тоннага етказиш ёки 1979 йилга нисбатан 2 баравар кўпайтириш, сут ва тухумни районнинг ички эҳтиёжларини тўла таъминлайдиган даражада ошириш, давлатга топшириладиган ўртача йиллик жун миқдорини 1750 тоннага, қоракўл тери миқдорини 250 минг донага етказиш мўлжалланмоқда.

2. 1985 йилгача чорва ва паррандалар кўпайтирилади: қўй ва эчкилар туёғи 600 мингтага етказилади ёки шу йил бошида бўлганига қараганда 30 процент кўпайтирилади. Бундан ташқари беш йил мобайнида 150 минг бош зотли қоракўл қўйлар бошқа хўжаликларга сотилади. Қорамоллар 16,1 минг бошгача, чўчқалар 10 минг бошгача, паррандалар 75 мингтагача, отлар 2 минг бошгача, туялар 3 минг бошгача кўпаяди.

3. Чорва ва парранда маҳсулдорлигини ошириш кўзда тутилди. «СССР 50 йиллиги» совхозининг саноат комплексида гўштга топшириладиган қорамолларнинг вазни 450 килограммга етказилади ёки 1979 йилга нисбатан 111 килограмм оширилади, умуман районда қўйлар вазни 50 килограммга етказилади ёки 8 килограмм оширилади.

Шу мақсадда:

— «СССР 50 йиллиги» саноат комплексининг қувватини кенгайтириш ва реконструкция қилиш йўли билан сўкимга боқиладиган қорамоллар йилига 16 минг бошга етказилади;

— чўчқалар сўкимга боқиладиган фермаларнинг қуввати кенгайтирилиб, улардаги чўчқалар сони 3 минг бошдан 6 минг бошга кўпайтирилади, 1985 йилда чўчқа гўшти етиштириш 600 тоннага етказилади;

— 1981 йилда йилига 120 минг бош қўй бўрдоқига боқиладиган ва қоракўл олинадиган 60 минг ўринли бўрдоқичилик комплекси қурилиб, фойдаланишга топширилади.

4. Чорвачиликнинг ем-хашак базасини мустаҳкамлаш тадбирлари белгиланди. 1985 йилда 12,4 минг гектар суғориладиган ерни ўзлаштириш йўли билан, шу жумладан яйловлардаги ем-хашакни ҳисобга олганда қўшимча равишда 93,4 минг тонна озуқа бирлиги етиштирилади. Чўл зонасидаги қоракўлчилик хўжаликлари учун ҳар бир хўжаликнинг камида минг гектар майдонда ем-хашак етиштиришни назарда тутиб, суғориладиган участкалар вужудга келтирилади. Беда ҳосилдорлигини гектар бошига 200 центнергача, силос бостириш ва кўк ҳолида молларга бериш учун соя қўшиб экилган сорго ҳосилдорлигини гектар бошига 800 центнергача етказиш кўзда тутилади. Илғор технологиядан фойдаланиб 1985 йилда 234 минг тоннага эҳтиёж бўлган ҳолда 240 минг тонна озуқа бирлиги ёки эҳтиёжига нисбатан 103 процент озуқа бирлиги етиштирилади.

5. Район ташкилотлари ва савдо корхоналарида ёрдамчи хўжаликларни ривожлантириш юзасидан конкрет топшириқлар белгиланди, улар 560 минг тонна гўшт етиштирадилар. Совхозларнинг ишчилари ва хизматчилари шахсий хўжаликларида чорвачиликни янада ривожлантириш кўзда тутилган. Уларга чорва ва ем-хашак сотиб олишда ёрдам берилади.

Район партия комитети кадрлар ҳал қилувчи роль ўйнашини эътиборга олиб мутахассислар, хусусан ўрта бўғин мутахассисларини, оммавий касбдаги кадрларни тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш борасидаги кенг программани бажаради. 1100 чўпон, 130 созловчи мастер ва 400 дан зиёд механизатор тайёрлаш мўлжалланмоқда. Социалистик мусобақа янада кенг авж олдирилади, илғорларнинг ижобий тажрибаси оммалаштирилади, маънавий ва моддий рағбатлантириш кенг қўлланилади.

1981—1985 йилларда район хўжаликларида чорвачиликни янада ривожлантириш борасида ишлаб чиқилган тадбирлар ички имкониятлар ва резервлардан янада тўлиқроқ фойдаланиш, фермалар меҳнаткашларининг социалистик мусобақасини кенг авж олдириш, совхозларнинг коллективларини ем-хашак етиштириш ҳамда чорвачиликнинг барча тармоқларини юксалтириш соҳасидаги вазифаларни ҳал этишга сафарбар қилиш йўли билан бажарилади.

ФОРИШ РАЙОНИ

Район фермаларининг меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг 1978 йил июль Пленуми қарорларини бажара бориб ҳамда КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани авж олдириб ўн биринчи беш йилликда чорвачиликни ривожлантириш юзасидан конкрет тадбирларни ишлаб чиқдилар ва уларни амалда рўёбга чиқаришга киришдилар.

Тадбирларда қуйидагилар кўзда тутилган:

1. 1985 йилда гўшт етиштириш ўн минг тоннага етказилади ёки 1980 йилга нисбатан 3 баравар кўпайтирилади, сут етиштириш 10 минг тоннага етказилади ёки 17 процент кўпайтирилади, қоракўл тери етиштириш 163 минг донага етказилади ёки 25 процент оширилади, жун етиштириш 1381 центнерга етказилади ёки 25 процент оширилади, сут ва тухум районнинг ички эҳтиёжини тўла таъминлайдиган даражагача кўпайтирилади.

2. 1985 йилнинг охиригача қоракўл қўйларнинг 500 минг бошгача ёки 1,5 баравар кўпайтирилиши таъминланади, совлиқлар 350 минг бошгача етказилади. Уларнинг подадаги салмоғи 70 процентга етказилади. Хўжалик ичида қўйларнинг сўйилиши 1—1,5 процент қисқартирилади. Молларнинг нобуд бўлиши анча камайтирилади. Қорамоллар туёғи 48 процент, отлар 38 процент, туялар 5 баравар кўпайтирилади.

Шу мақсадда:

— Поданинг урчитиб кўпайтирилиши яхшиланади, ҳар йили олинган бузоқларнинг жами миқдоридан камида 40—45 процент бақувват ғунажинларнинг ҳаммаси ўстириш учун олиб қолиниши таъминланади;

— беш йиллик мобайнида селекция-наслчилик иши муттасил олиб борилади, қоракўлчилик совхозларининг тери типларига кўра ихтисослашувига қатъий риоя этилади, ҳар бир фермада наслдор ўзак вужудга келтирилади ва сур қўйлари ихтисослаштирилган фермаси ташкил этилади; СЖКни қўлланиш тартибга солинади;

— 1981 йилда 20 минг бош қўйга мўлжалланган Чимқўрғон бўрдоқичилик комплекси ишга туширилади ва 1985 йилга бориб унинг қуввати 40 минг бошга етказилади. Бу комплексда 2 минг тонна қўй гўшти ва 25—30 мингта қоракўлча етиштирилади;

— паррандачилик ривожлантирилади, бройлер паррандачилик фабрикаси қурилиши ҳисобидан 1983 йилда бир минг тонна парранда гўшти етиштирилади ва 1985 йилда унинг қуввати оширилиб, йилига икки минг тонна гўшт етиштириладиган бўлади. Район совхозларида тухум етиштириладиган фермалар ташкил этилади;

— «Известия» совхозида 24 минг бош чўчқага мўлжалланган чўчқачилик комплекси барпо этилади ва у 1984 йилда фойдаланишга топширилиб, йилига 338 минг тонна чўчқа гўшти етиштирадиган бўлади. Киров номли, «Фориш», «Чимқўрғон» совхозларининг фермаларида чўчқачилик ривожлантирилади;

— чорвачиликнинг ем-хашак базаси мустаҳкамланади, 100 минг гектар майдондаги яйлов тубдан яхшиланади, 80 минг гектар майдонда қўйлар участка ва қўраларда боқиладиган бўлади. Ҳар бир совхозда дағал хашакнинг мустаҳкам эҳтиёт запаси яратилади, 1985 йилда дағал хашак тайёрлаш прессланган ҳолда 80 минг тоннага етказилади. Ем-хашакдан янада самарали фойдаланиш учун улар молларга майдаланган ёки донадор ҳолида берилади. 1981—1985 йилларда совхозларда витаминли ўт талқони етиштириш 1385 тоннагача, донадор озуқа эса 750 тоннагача кўпайтирилади;

— чорва моллар усти ёпиқ бинолар билан таъминланади, 1981—1985 йилларда 218 та қўшар, 12 та қувур ариқ, 256 та қудуқ, 14 та водопровод, чўпонлар учун кўпгина уйлар ҳамда фермаларнинг ходимлари учун яхши меҳнат шароитларини таъминловчи бошқа маданий-маиший объектлар қурилади;

— ташкилотчилик ва сиёсий ишлар савияси оширилади, фермаларнинг ҳар бир меҳнаткаши белгиланган режаларни муваффақиятли бажариши учун социалистик мусобақа кенг авж олдирилади.

МИРИШКОРЛАР БИЛАН ЁНМА-ЁН

ҲОСИЛ ВАХТАСИ

«Суғориладиган деҳқончилик шароитида сизнинг навқирон қўлларингиз билан етиштирилган маккажўхори дони етиштиришни кўпайтиришнинг асосий резерви бўлиб қолиши мумкин». Л. И. Брежневнинг Ўзбекистон ёш маккажўхорикорларига йўллаган мактубидаги бу сўзлар Ғарбий Тян-Шань этакларидан Орол денгизи соҳилларигачаястаниб ётган яшил водийлар ва воҳалардаги йўл ёқалари, дала шийпонларидаги алвон полотнoларга йирик ҳарфлар билан ёзиб қўйилган. Яхши тилаклар фақат ёшларнинг эмас, балки барча деҳқонларнинг жанговар шиори, шон-шараф иши бўлиб қолди.

1973 йилда Ўзбекистон чорак миллион тоннадан сал кўпроқ маккажўхори етиштирди. Ўтган мавсумда эса миллион тонналик марраддан ўзиб кетилди. Яқингинада юксак марра ҳисобланган бу рақамлар ҳам энди анча орқада қолди. Мамлакат омборларига миллион тоннадан ортиқ «каҳрабо дон» топширилди. Лекин комбайн моторларининг гуриллаши ҳали тинганича йўқ. Ўрим-йиғим агрегатлари, отрядлари, звеноларининг коллективлари пайкалларда ҳамон мардонавор меҳнат қилмоқдалар. Муҳим экинни етиштиришни оталиққа олган комсомол-ёшлар бригадаларининг аъзолари катталар билан ёнма-ён меҳнат қилишмоқда.

— Мўл маккажўхори ҳосили учун кураш, — деди Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Ғафуржонов, — юз минглаб ўсмирлар ва қизлар учун хўжалик юритиш мактаби, меҳнат ва ижтимоий-сиёсий активликни оширишнинг таъсирчан воситаси бўлиб қолди.

Кейинги йилларда маккажўхори майдонлари олти баравардан кўпроқ кенгайди. Ҳосилдорлик 30 центнердан 70 центнердан зиёдроққа ортди. Беш йилликнинг якунловчи йилида республика олдида 1 миллион 350 минг тонна маккажўхори дони етиштириш вазифаси турибди. 2,5 мингдан зиёд комсомол-ёшлар коллективлари катта ўртоқлари, коммунистлар билан биргаликда республика бўйича ўртача 80 центнердан дон олиш учун мардонавор курашмоқдалар.

Айниқса, самарқандлик маккажўхорикорлар эришган ютуқлар салмоқлидир. Улар ана шу экин ҳосилдорлиги бўйича қаторасига бир неча йиллардан буён биринчиликни эгаллаб келишяпти. Бу йилги мавсумда ҳар гектар ердан 90 центнердан «каҳрабо дон» йиғиштириб олинди.

— Коммунистлар, комсомоллар, барча миришкорлар пайкалларнинг маҳсулдорлигини ошириш ҳақида ғамхўрлик қилишмоқда, — дейди Самарқанд область партия комитетининг биринчи секретари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Б. Раҳимов. — Бизда ҳар гектар ер икки марта, уч марта ҳосил беради. Такрорий ва аралаш экишни қўлланмоқдамиз.

Фидокорона меҳнат яхши муваффақиятлар келтиради. Сурхондарё, Бухоро ва Хоразм областларида ҳар гектардан 80 центнердан, Қашқадарё областида 78 центнердан дон олинди.

КПСС XXVI съездини муносиб кутиб олиш мақсадида Сурхондарё область Ленин йўли райони деҳқонлари ўрим-йиғимни ғоят қисқа муддатда ва нест-нобудсиз тугаллаш юзасидан ташаббус билан чиқдилар. Улар ўз сўзларининг устидан чиқиб, ўрим-йиғимни 6 иш кунида ниҳоясига етказдилар. 1.050 гектар майдондан 10.500 тонна «қаҳрабо дон» олдилар. Дон сотиш бўйича икки беш йиллик топшириғи бажарилди. Районда 50 гектар экинзорнинг ҳар гектаридан 120 центнердан маккажўхори дони етиштирган «СССР 50 йиллиги» совхозининг Шоймардон Исматов бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси социалистик мусобақа ғолиби деб топилди. Ленин номли совхоздан Жовли Қурназаров етакчилик қилаётган ўрим-йиғим-транспорт отрядининг аъзолари 100 центнерлик маррадан ўздилар. Бу йилги мавсумда 160 дан зиёд коллектив гектарига 100 центнердан ошириб дон олишга эришди.

Пайкаллар ҳосилдорлигини ошириш— барча қишлоқ меҳнаткашларининг вазифаси. Бироқ партия ташкилотлари ана шу экинга ёшларнинг эътиборини борган сари кўпроқ жалб этяпти.

Бундан беш йил аввал Бухоро область Пешку районидаги Жданов номли колхоз правлениеси, парткоми ва комсомол комитети комсомол-ёшлар бригадасини ёш коммунист Қумри Ҳасановага ишониб топширди. Зарур машиналар, ўғитлар ажратишди.

Коллектив виждонан ишлади: маҳоратларини оширишди, илғор тажрибаларни ўрганишди. Мана, натижаси: бригада ўтган йили ҳар гектардан 137 центнердан маккажўхори дони йиғиштириб олди, бунинг учун бригада раҳбари Қумри Ҳасанова Ленин комсомоли мукофоти лауреати унвонига сазовор бўлди. Бу йилги муваффақиятлар янада катта бўлди. Ҳар гектар майдон навқирон ер эгаларига 145 центнердан ҳосил инъом этди.

Ёш маккажўхорикорлар ҳар бири ўз ишини пухта эгаллаб олиш, ўрни келганда сувчилик, шофёрлик ёки комбайнчилик қила олиш учун курашмоқдалар. Бу механизаторлар сонини кўпайтирмасдан, экин майдонларини кенгайтириш, ҳосилдорликни ошириш имконини беради. Бу йилги мавсумда республика маккажўхори далаларида ўрим-йиғим-транспорт комсомол-ёшлар отрядлари зарбдорчасига меҳнат қилмоқда.

Партия комитетлари ва бюролари томонидан бошқарилиб ва йўналтирилиб турган янги ижодий изланишлар ишлаб чиқаришни ташкил этишнинг кўплаб янги прогрессив формаларини вужудга келтирди. Кичик, тарқоқ маккажўхоричилик бригадалари ўз муддатини ўтаб бўлди. Уларнинг ўрнига республикада кенг пайкалларга эга бўлган йирик хўжалик ҳисобидаги механизациялашган участкалар ташкил этилмоқда.

Яқингинада комбайнлар ишлаб турган далаларда яна яшил экинзорлар пайдо бўлмоқда. Анчагина майдонларга пухта ишлов берилгач, озиқлантирилгач, озуқа экинлари экилди. Ҳадемай, бу ерда ширали озуқа тайёрлаш бошлаб юборилади. Бунда ҳам катталар билан бир қаторда ёш деҳқонлар — ўз оталарининг меҳнат шуҳрати, тажрибаларининг ворислари фидокорона меҳнат қиладилар.

Й. МУҚИМОВ.
[«Правда» мухбири].
Ўзбекистон ССР.
[«ПРАВДА», 1980 йил 16 сентябрь].

УРГАНЧ. [«Совет Ўзбекистони» махсус мухбиридан телефон орқали]. Қадимий Хоразм тупроғида ўзбек совет адабиёти байрами бошланди. Урганч шаҳрининг байрамона безатилган аэропортида республикамиз пойтахтидан келган адиблар делегациясини пионерлар алвон гулдасталар билан кутиб олдилар. Азалдан санъат диёри бўлган Хоразмнинг киши қалбини ҳаяжонлантирувчи оҳанграбо наволари янгради.

ХОРАЗМ ВОҲАСИДА БАЙРАМ

Адиблар делегациясини Хоразм область партия комитетининг биринчи секретари М. Худойберганов қабул қилди. У Хоразмнинг бекиёс камоли ва жамоли ҳақида батафсил ҳикоя қилиб берди. Бугунги кунда область пахтакорлари 425 минг тонна «оқ олтин» хирмони уйиб, республикамизнинг 5 милион 850 минг тонналик улкан хирмонига ўзларининг муносиб улушларини қўшиш учун курашмоқдалар. КПССнинг XXVI ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съездига муносиб совғалар ҳозирлаш барча совет кишилари каби хоразмлик пахтакорлар, қурувчилар, соҳибкорларнинг эзгу мақсадига айлангандир. Республикамиз адиблари Урганч районидаги Охунбобоев номли колхоз далаларида бўлганларида ана шундай меҳнат намунасини кўрдилар. Уч-тўрт йил муқаддам бу колхоз территорияларида фақат саксовулларнигина кўриш мумкин эди. Ўнинчи беш йилликнинг охирги йилида эса ана шу сайҳонда ташкил топган колхоз пахтакорлари ҳар гектар ердан 48 центнердан «оқ олтин» йиғиб-териб олиш учун меҳнат қилмоқдалар. Қадимий Хивада Хоразмнинг Мунис Хоразмий, Огаҳий, Аваз Ўтар каби аллома шоирлари шарафига қизғин мушоира бўлди. Бу ерда Совет ҳокимияти учун курашда ҳамда Улуғ Ватан урушида қаҳрамонларча ҳалок бўлган хиваликлар хотирасига қўйилган ҳайкаллар пойига адибларимиз гулчамбарлар қўйдилар.

Республика халқ ёзувчиси, Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофоти лауреати Ҳамид Ғулом, таниқли адиб Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофоти лауреати Асқад Мухтор, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати шоира Гулчеҳра Жўраева ва бошқа истеъдодли шоир ва ёзувчиларнинг, мунаққидларнинг чиқишлари хоразмлик меҳнаткашларда чуқур таассурот қолдирмоқда, область пахтакорларини янгидан-янги меҳнат зафарлари сари илҳомлантирмоқда.

Э. ОХУНОВА.

РАСМИЙ ДЎСТОНА ВИЗИТ БИЛАН

ГАВАНА. 16 сентябрь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико Куба Коммунистик партияси ва ҳукуматининг раҳбарлари таклифига биноан расмий дўстона визит билан Гаванага келди.

Пойтахтдаги Хосе Марти номли халқаро аэропортда А. А. Громикони Куба Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Куба Республикаси Давлат Кенгаши ва Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Карлос Рафаэль Родригес, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар. Кутиб олувчилар орасида КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССРнинг Куба Республикасидаги элчиси В. И. Воротников ҳам бор эди.

Абу Али ибн Сино туғилган куннинг 1000 йиллигига

ТИББИЁТ ИЛМИ СУЛТОНИ

Бу йил Ўрта Осиёнинг буюк энциклопедист олими, Европада Авиценна номи билан машҳур бўлган Абу Али Ҳусайн ибн Абдуллоҳ ибн Ҳасан ибн Али ибн Сино туғилган кунга 1000 йил тўлади.

Бу қутлуғ сана мамлакатимизда ва шу жумладан республикамизда кенг нишонланади. Шу муносабат билан «Совет Ўзбекистони»нинг махсус мухбирлари Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти академик Обид Содиқов билан суҳбатлашди. Қуйида ана шу суҳбат эътиборингизга ҳавола қилинади.

— Ўрта Осиёда ўрта аср тафаккурининг Ибн Сино ва унинг буюк замондоши Абу Райҳон Беруний сингари донишмандлари вояга етиши тасодиф эмас эди. Бундай машҳур олимларнинг пайдо бўлишига IX—X асрларда Ўрта Осиёда йирик илм-фан марказларининг вужудга келиши, фан ва маданиятнинг кескин юксалиши сабаб бўлди. Бу даврда Ўрта Осиё фани фақат Шарқдагина эмас, балки дунё миқёсида ҳам биринчи ўринга чиқди.

Мисол учун, Ўрта Осиё жаҳон фанига алгебра асосчиси ал-Хоразмий, йирик астроном ал-Фарғоний, буюк файласуф ва энциклопедист олим ал-Форобий, гениал энциклопедист Абу Райҳон Беруний ва ниҳоят Абу Али ибн Сино сингари буюк олимларни берганини айтиш кифоя.

Ибн Сино меросини таҳлил этиш шундан далолат берадики, уни қизиқтирган соҳалар доираси ҳаддан ташқари кенг бўлган, у чинакам қомусчи олим эди. Ибн Сино илмий фаолиятининг асосий йўналишини ташкил этган тиббиёт ва фалсафа билан бир қаторда математика, астрономия, механика, физика, минералогия, мантиқ, психология, этика, адабиётшунослик, тилшунослик, музика назарияси ва бошқа фан соҳаларида ҳам баракали ижод қилди. Айни пайтда у таниқли адиб — инсонпарвар шоир ва фалсафий қиссалар муаллифи эди.

Шуни таъкидлаш муҳимки, Ибн Сино фақат ҳар томонлама олимгина эмас, балки фаншунос ҳам эди. У фанларнинг оригинал классификациясини яратди.

Ибн Синонинг табобат соҳасидаги хизматлари айниқса каттадир. Шу боисдан уни ҳақли равишда инсоният тарихида энг буюк ҳакимлардан бири ҳисоблашади. Ибн Синонинг табиб сифатидаги буюклиги кўп қирралидир: у етук анатом ва моҳир диагност, у новатор жарроҳ ва ажойиб фармаколог, у педиатрияга ва диетикага янгилик киритди, ўз даври учун оптимал режимга риоя қилиш йўли билан соғлиқни сақлашнинг энг илғор системасини, гигиена ва жисмоний машғулотлар қоидасини ишлаб чиқди.

Ибн Синонинг профилактик медицина тараққиётидаги хизматлари бебаҳодир. Унинг фикрига кўра, жисмоний тарбия соғлиқни мустаҳкамлашнинг асосини ташкил этади. Жисмоний тарбия комплексига Ибн Сино субъектнинг ёши ва бошқа хусусиятларига кўра алоҳида жисмоний машқлар, ювиниш, овқатланиш ва ухлаш режимларини ҳам қўшади.

Ибн Сино педиатрияни ижодий системалаштирувчи сифатида жаҳон медицинаси тарихида муносиб ўрин эгаллайди. Унинг қатъий комплекс системага бирлаштирган саломатлик профилактикаси, болаларни парваришлаш ва болалар касалликларини даволаш усуллари бир неча юз йиллар давомида Шарқда ҳам, Европада ҳам врачлар учун дастуриламал бўлиб хизмат қилди.

Ибн Синонинг клиницист ва диагност сифатидаги хизматлари айниқса буюкдир. У ўлат билан вабо ўртасидаги, ўпка яллиғланиши билан унинг шамоллаши ўртасидаги фарқни аниқлади, чечак, қизамиқ, менингит, меъда яраси сингари касалликларнинг ўз даври учун ҳайратланарли даражада аниқ таърифини берди. Буюк ҳаким қатор касалликларнинг кўзга кўринмас ташувчилари (микроблар) мавжудлигига амин эди ва профилактиканинг юқумли ҳасталикка чалинган беморларни ажратиб қўйиш, сув ва овқатни қайнатиб истеъмол қилиш каби тадбирларини тавсия этди. Айни вақтда у даврининг етук хирургларидан бири ҳисобланиши мумкин. У кўзни мураккаб операция қилиш, синган бош чаноғини даволаш усуллари, қовуқдан тошни операция йўли билан олиб ташлаш ва бошқа кўплаб даволаш усуллари ҳақида ёзган. Чиққан елкани солиш усулларидан бири ҳамон хирургияда «Авиценна усули» деб аталади.

Ибн Синонинг доришуносликнинг ривожланишига қўшган ҳиссаси ҳам жуда баракали. Ибн Сино биринчилардан бўлиб сано, равоч, камфара сингари дори-дармонларни муолажа амалиётига жорий этди. У кашф этган кўпгина даволаш воситалари бир неча аср давомида қўлланиб келинди, улардан айримлари эса ҳозир ҳам қўлланилмоқда.

Тиббиёт илмининг шоҳ асари ҳисобланган «Тиб қонунлари» илк бор кремонлик Герард томонидан лотин тилига таржима қилинди. Аммо, сўнгги пайтларгача «Қонун»нинг ҳозирги тилларда тўла таржимаси йўқ эди. Бу асар Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Шарқшунослик институти ходимлари ва москвалик, тошкентлик медицина тарихи мутахассисларининг биргаликдаги куч-ғайратлари билан муваффақиятли таржима қилинди. Ибн Сино туғилган кунга 1000 йил тўлиши бу йил нишонланиши муносабати билан Шарқшунослик институти «Қонун»нинг рус ва ўзбек тилларига таржимасини иккинчи нашрга тайёрлади. Айни вақтда алломанинг бошқа бир қатор асарлари ҳам кенг ўқувчилар оммасига етказилди.

Буюк олим табиатшуносликнинг турли муаммолари бўйича бир қатор фойдали ғояларни илгари сурдики, улар ўша пайтда жуда катта илмий аҳамиятга эга эди ва ўз актуаллигини ҳозир ҳам йўқотгани йўқ. Масалан, ҳаракат ўлчови муаммоси худди шу фикримизнинг далилидир. Аристотелдан кейин Ибн Сино ҳам бўшлиққа қарши чиқади ва фақат ҳаракатгина эмас, сукунат ҳам бўшлиқда мавжуд бўлолмайди, деган ғояни илгари суради. Айни вақтда Ибн Сино энергия ва рангни узатиш ҳақида қизиқарли илмий фаразларни ўртага ташлади.

Ўзининг энциклопедик асарлари — «Шифо китоби» ва «Донишнома»да, шунингдек айрим рисолалари ва Беруний билан ёзишмаларида Ибн Сино физика ва механиканинг айрим масалаларига ижодий ёндашади. Айни вақтда у геометрия ва назарий арифметика тараққиётига муҳим ҳисса қўшди. Шуни айтиш кифояки, Ибн Сино ислом мамлакатларида арифметика назариясининг ривожланишига йўл очди. Қатор асарларини астрономия илмига бағишлади.

Исфаҳонда Ибн Сино обсерватория қурди ва бир неча йил давомида ўзи яратган асбоблар ёрдамида осмон ёритгичларини кузатди. Ана шу кузатишлар натижасида у планеталар жадвалини тузиб чиқдики, бу жадвал қадимгиларига нисбатан анча аниқдир. Ибн Сино ўрта аср астрономлари орасида биринчилардан бўлиб Қуёш апогейининг ҳаракатчанлигини исботлади. Ибн Синонинг фараз қилишича, жисмлар ўзаро таъсирда бўлади ва натижада қоришма вужудга келади, унда таркибий қисмлардан қайсидир бири устунлик қилади. Оддий жисм бошқа жисмларни ажратиб чиқара олмайди. Шу тариқа Ибн Сино асарларида ноорганик химияга асос солинади. Буюк алломанинг минералогия ва геологияга қўшган ҳиссаси ҳақида гапирганда, аввало минералларнинг Ибн Сино томонидан қилинган классификациясини алоҳида таъкидлаб ўтиш лозим. Ибн Синонинг минералогия соҳасидаги хизматларига хотира сифатида Ўзбекистон территориясида топилган минераллардан бири «Авиценнит» деб аталди.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясида Ибн Синонинг бой ижодий меросини ҳар томонлама ўрганиш билан бир қаторда олимнинг нодир ва ноёб қўлёзма асарлари авайлаб сақланмоқда, чунки бу қўлёзмалар Ибн Синонинг ҳаёти ва ижодини чуқур тадқиқ этиш учун мустаҳкам моддий базадир. Ҳозир олимнинг юбилейи шарафига Шарқшунослик институтида унинг асарлари қўлёзмаларининг каталоги тайёрланди.

Шу кунларда Ўрта Осиёнинг гениал энциклопедист олими Абу Али ибн Сино туғилган куннинг 1000 йиллигини нишонлаётиб, биз унинг буюк инсонпарварлиги учун, қисқа, аммо сермазмун умрини ягона мақсад— инсон бахт-саодатига бағишлагани учун буюк алломага яна бир бор ҳурмат-эҳтиромимизни бажо келтирамиз. Бизнинг вазифамиз, бутун жаҳон олимларининг вазифаси Абу Али ибн Синонинг ниҳоятда бой ва нодир, ноёб меросини тўла равишда чуқур ва кенг ўрганиш, ўзлаштириш йўлида куч-ғайратимизни бирлаштиришдан иборат. Бу хайрли иш Ўрта Осиёнинг фавқулодда буюк фарзандига миннатдор инсониятдан энг яхши ёдгорлик бўлади деб айтиш мумкин. Чунки, Абу Али ибн Синонинг бой илмий мероси фақат Ўрта Осиё, Совет Иттифоқи, социалистик мамлакатлар халқларинингина эмас, балки бутун прогрессив инсониятнинг ҳам нодир ва ноёб хазинасидирки, у доимо ақл, илм, тараққиёт ва кишилар ўртасидаги биродарликка хизмат қилган, бундан кейин ҳам шундай бўлиб қолаверади. Чунки буюк мутафаккир, энциклопедист олим Абу Али ибн Синонинг номи жаҳон фани ва маданиятидан мустаҳкам жой олган бўлиб, унинг асарлари абадиятга айланган меросдир.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ЙЎЛЛАНМАСИ БИЛАН

ОҚ ДАЛАЛАР

Саид АҲМАД,
Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси, Ҳамза номидаги республика Давлат мукофоти лауреати.

Сурув кўтарган тўзондан чўпон қошига олтин гарди қўнадиган, қўйлари силкинса бир ҳовуч тилло тўкиладиган, минг бир жило билан товланадиган шероз, антиқа, сур деган тери ташлайдиган қўйлари бор бунақа юрт ер юзининг қаерида бор?

Бойлигини ҳисоблашга электрон машинасини чарчатадиган, тепасидан учиб ўтишга овоздан тез самолётни терлатадиган, фарзандлари минг йилдан ортиқ умр кўрадиган бунақа юрт қаерда бор?!

Битта кичкинагина Шофиркон районидан икки академик, тўрт фан доктори, бир юз етмиш фан кандидати етишиб чиққанини айтсам, шу йилнинг ўзида икки юздан ортиқ фарзанди олий маълумот олиб, диплом билан қишлоғига қайтиб келганини айтсам, бир йилнинг ўзида Бухоро етиштирган пилладан ер куррасига ипак дурра боғлаб яна бир белбоғли ортиб қолишини айтсам биров ишонадими?!

Мен кеча ана шу жаннатмакон юртни кезиб келдим. Кўрганларимни, эшитганларимни, ҳечқачон унутиб бўлмайдиган ҳаяжонли дақиқаларни сиз билан баҳам кўргим келди азиз, газетхон.

ИСТАМБОЙНИНГ ҲИКОЯСИ

— Э, ёзувчи ака, бизда сир нима қилсин. Биз ёзувчи эмасмиз, гапни қойиллатолмаймиз. Қаламимиз кетмон, китобимиз ер. Нимаики илм бўлса, мана шу ердан ўқиб оламиз. Мендан чигитни қанча намликда экиб, қачон суғоришдан сўранг. Ғўзанинг рангига қараб нечта шона беришини айтиб бераман. Қалдирғочки паст учдими, дала бошига капа тикиб оламан. Сиз бунга ҳайрон бўлманг. Қалдирғоч ғўза устида капалак айланганда паст учади. Яқинда бир роман ўқиб қолдим. Унда нима депти, денг. «Деҳқон бобо ғўза гуллари устида пилдираб учаётган капалакларга завқ билан тикилиб турарди», депти. Ё бу гапни ёзган ёзувчи пахтанинг нималигини билмайди, ё у айтган деҳқон бобо деҳқон эмас, шаҳардан чиққан эскифуруш. Ахир, капалак ғўзанинг офати-ку! Ана шу капалак ўлгур кўсак қуртининг тухумини қўяди, билдингизми?!

Ростини айтсам, мен ҳам ёзувчи бўла туриб, бу гапни биринчи эшитишим эди. Қаршимда ўтирган серҳаракат, қорача, жиккак йигитнинг гапларига қулоқ тутиб, ичидаги гапини тилига чиқариш учун турли саволларни ўйлаб ўтирардим.

— Биламан, — деди Истамбой авзойимдан нима савол беришимни билгандек.— Ҳозир мендан бу муваффақиятларга қандоқ эришдингиз, деб сўрамоқчисиз. Гапнинг ўғил боласини айтадиган бўлсам, пахтакорликнинг сири бор десам ҳам бўлади, йўқ десам ҳам бўлади. Сири бор деганим шуки, ғўза деган жониворни сигир бузоғини ялагандек ялаб ўстириш керак. Ғўза гап кўтармайдиган тажанг одамга ўхшайди. Атрофида айланаверасиз, айланаверасиз, от қашлагандек қашлайверасиз, қашлайверасиз, ана ундан кейин у сизга ўрганади. Сал узоққа кетсангиз, ўзи чақиради. Ғўза билан ана шунақа қил ўтмас дўст бўлдингизми, тамом. Кузда гавмушга ўхшатиб соғаверасиз. Қанча пахта десангиз бераверади. Бир гап айтаман, ишонсангиз ҳам ўзингиз биласиз, ишонмасангиз ҳам. Минг тўққиз юз етмиш олтинчи йили менга рост, сизга ёлғон, мана шу даладан бир юз саксон процент пахта олганман.

Бу гап менга мақтанчоқликка ўхшаб туйилди. Боя бизга гап билмаймиз, қаламимиз кетмон, китобимиз ер, деб турган йигит бирдан қулфи-дили очилиб, ёзувчидан ҳам муболағани ошириб юборганга ўхшади.

Истамбой кўзимга қараб ичимдагини сезди шекилли, афсусга ўхшатиб ним илжайди.

— Шунақа-да. Ёлғонга ишонасизлар, ростга ишонмайсизлар.

Хижолатдан тилимни тишлаб қолдим. Истамбой ҳам тилдан қолгандек бир муддат аразлаганнамо ўтириб қолди. Шийпон қоровули Шукрулло бобонинг хотини Назокат момо икковимизга бир пиёладан чой қуйиб гапга аралашди.

— Ишонаверинг, болам. Бир юз саксон процент ҳосил топширганини ҳамма билади. Ўшанда пахтамизни ёмон кўздан асрасин, деб катта йўлдаги ғўзаларга исириқ боғлаб чиққандим. Парткомимиз олиб ташлаган. Сиз болам Истамбойдан гап оламан, деб уринманг. Ҳамма гапдан хабарим бор. Мухбир келса мени рўпара қилишади. Мендан сўранг, болам. Ўзим айтиб бераман.

Истамбой гапга аралашди:

— Момо ҳамма гапни биладилар. Аммо ёлғонни аралаштириб юборадилар. Ўзим айтганим маъқул.

Ана шундан кейин Истамбой аста-секин гапира бошлади.

— Юз гектар ерим бор, ака. Ер менга ўрганган, мен ерга ўрганганман. Яхши отга бир қамчи, дегандек, раисимиз ҳа, деб ишимга аралашавермайдилар. Сенга ишонаман, илло юзимни ерга қаратма, деб бошида айтиб қўйганлар. Ўша гап сира эсимдан чиқмайди. Одам боласига ишониш қандоқ яхши нарса-я! Исо деган укам бор. «Қуйимозор жойи» деган қишлоқдаги ерда бригада бошлиғи. 118 гектар пахтаси бор. Раис ака-ука иккoвимизни мусобақадош қилиб қўйганлар. Ака-ука бир ҳовлида турамиз. Даладан келган пайтимизда ҳам гапимиз пахтадан бўшамайди. Одамлар телевизор кўриб маза қилишаётган пайтда бизнинг уйда пахтанинг гапи, ғўзага сув бердингми, чеканка қилдингми, дефолиацияни қачон бошлайсан... Хулласи, танглайимизни пахта билан кўтаришган.

Истамбой Турсуновнинг гапларига қулоқ солиб бу одамнинг пахтадан бошқа гапи йўқ шекилли деб ўйлардим. Гапни бошқа ёққа буриш учун уриниб кўраман.

— Менга қаранг. Истамбой, гапларингизга қараганда ишларингиз дазмоллагандек сип-силлиқ. Сизда бирон ташвиш, оила ташвиши, тирикчилик ғами бордир, ахир.

— Э, ғавба-е. Қанақа тирикчилик ғамини айтасиз? Бизнинг ҳовлига бир боринг. Кўрасиз. Қорамолнинг ўзидан ўн битта, ўттиз қўй, бир «Жигули», икки эшак бор. Ойига хонадонимизда тўрт қоп ун ишлатилади. Икки тандирдан навбатма-навбат тутун чиқиб туради. Иккита қозондан йигирма бир киши овқатланади. Мени хотиним олдин ишдан қайтса, ўчоққа у ўт қалайди, укамни хотини олдин келса, у. Бировга ҳасад қиладиган жойим йўқ. Икки Ленин ордени, Октябрь Революцияси, Меҳнат Қизил Байроқ, «Ҳурмат Белгиси» орденларим бор. Медалларни айтмай қўя қолай. Хўш, нега бировга ҳасад қиларканман. Ўтган йили ҳар гектар ердан олтмиш уч центнердан ҳосил кўтарган эдим. Бу йил нақ етмишдан ошираман. Пахталарни кўряпсизми? Жонворларнинг очилмаган кўсаги қолмапти. Гапларимдан, пахтам, далам деганимдан ҳаммаёқни ўзимники қилиб олпти, деб ўйламанг. Эҳ-ҳе, бу пахтани пахта қилгунча нечта одамнинг пешона тери томган. Жўра Шоқулов, Раийм Пиров, Ражаб Ражабов деган лочин механизаторларимиз борки, ер ҳайдаса, астарини ониб қўяди, жўяк олса инженернинг чертёжи дейсиз. Чеканка қилса, ғўзани стиляга болаларнинг сочидек попратка қилиб қўяди. Шариф Ҳожиев, Омон Сулаймонов деган сувчилар ғўзанинг нақ кекирдагига сув беради. Ё қудратингдан кетай, ғўзалар шу мироб болаларни таниб қопти. Кўрди дегунча оғзини очиб сув сўрайди.

Мен Истамбойнинг содда деҳқонча, айни вақтда ёзувчиларгагина хос муболаға аралашган гапларига завқ билан қулоқ тутардим. Унинг яна гапиришини истардим.

— Менга қаранг. Сиз жуда бахтли одамсиз. Бу ёруғ жаҳонда камлик нима—билмай яшаяпсиз. Сизга ҳавасим келади. Аммо менга айтинг-чи, юрагингизни ўртаган, қаттиқ хафа бўлган пайтларингиз ҳам бўлганми?

Истамбой ўйланиб қолди. Билиб турибман, тилининг учига бир гап келди-ю, айтсаммикин, айтмасаммикин, деб ўйланиб турипти.

— Келинг, айтсам айтақолай. Шу гап ичимда қолиб кетмасин. Ёзувчи одамсиз, китобингизни бирон ямоғига ишлатворарсиз. Ўз қишлоғимиздан Шарифахон деган қиз билан кўнгиллашиб юрардик. Мурод-мақсадга етиб тўй қилдик. Аммо худо бизга атиги битта фарзанд берди. Бошқа бола кўрмадик. Қизимиз бўй етиб, куёвга чиқазадиган пайтлар ҳам келди. Ўша кезлари кеч маҳал тоғам эшик қоқиб келдилар. Уйга кирмай, кўчада бир гап айтдилар. Истам, биттагина бола билан ўтиб кетаверасанми, хотинингни қўй, ўғил туғадиган бошқа хотин олиб бераман, дедилар. Жоним танимдан сирғалиб товонимга тушиб кетди. Эшикни чунонам қарсиллатиб ёпдимки, эшик тавақаси тоғамнинг бетига тегдими, елкасига тегдими, билмай қолдим.

Ҳаётнинг аччиғини бирга ялаган хотинни ширини келганда ташлаш номарднинг иши-ку. Мана, бинойидек яшаяпмиз. Атрофимга невара тўлиб кетди. Тоғам хижолатдан ҳали ҳам остонамни босмайди. Ана, ана шу аламли дамни сира эсимдан чиқозолмайман Эсимга тушса, бир титраб оламан.

Эсласа титрайдиган бу нохуш воқеани тилига чиқарганимдан хижолат тортиб бошқа савол бермадим.

Аммо Истамбой Турсуновнинг даласидан кетарканман, меҳнат-машаққат билан етиштирган пахталарига қарайман.

Ўзбекистон пахтакорларининг энг олдида марра томон интилаётган ромитанликлар сафида Нариманов номли колхознинг камтарин бир меҳнаткаши Истам Турсунов ҳам борлигидан жуда севинардим.

Ромитаннинг олтмиш минг тонналик хирмонида сенинг ҳам каттакон улушинг бўлади, дўстим Истамжон.

ЯНГИ РАИС

Самандар Ҳомидов «Гулистон» колхозига ўттиз йил раис бўлиб, энди чарчадим, деҳқончилик ўзгариб кетди, буёғига илмим етмаса керак, деб турганда райкомга чақириб қолишди. У йўл-йўлакай, энди бас, раисликни топшир, дейишади, деган ўй билан борарди. Шундоқ бўлди. Райком секретари Салим Раҳимов узоқ гап чайнагандан кейин шундай деди:

— Самандар ака, раҳмат, «Гулистон» колхозини ўзингиз опичлаб катта қилдингиз. Катта йўлга опчиқиб қўйдингиз. Энди бас. Сизни...

Райком секретари буёғини айтолмай тутилиб қолди.

Самандар Ҳомидов ичида, ана ўйлаганим бўлди. Буёғига ишга ярамай қолганим аниққа ўхшайди, деб ўйлади.

— Шу десангиз, сиз колхозни топширсангиз. Сизни «Пахтаобод»га раисликка тавсия қилмоқчимиз.

«Пахтаобод» дегани ҳолдан тойиб, назардан қолган колхоз эди. Уни оёққа турғизишга икки-уч қовун пишиғи керак бўларди. Самандар ўрнидан туриб, қўлини кўксига қўйди.

— Узр, Салим Каримович. «Пахтаобод»ни эплаштиролмасам керак. Жон ака, мени уёққа юборманг.

Кўпчилик бўлиб уни қийин-қистовга олишди. Самандар иложсиз қолди. Охири хўп дейишдан бошқа илож тополмади.

Ҳай, ҳисобот-сайловдан кейин Самандар Ҳомидов ғўзапояси йиғиб олинган далани айланиб, ишни нимадан бошлашни режа қила бошлади. Деҳқон боласини бир далага опчиқиб қўйсанг, бўлди. Қандай қилиб қўлига кетмон олганини, қандай қилиб ер кўчиришга тушиб кетганини ўзи ҳам билмай қолади. Самандар ҳам ишга шўнғиб кетди. Ознб-тўзиб кетган ерни текислашдан иш бошлади. Катта карталар бошига сув учун ариқ очтирди. Райшелкнинг бай-байлашига қарамай, карталар ўртасидаги тутларни шартта суғириб ташлатди. Зовур қазиб, ернинг захини ҳайдади. Жилвон чўлида мол боқилавериб қат-қат ўғитга тўйган тупроқни ташитиб ерга солдирди. Хонадонлар борми, чўлдаги қўтонлар борми, вино заводидан чиққан узум кунжараси борми — далага опкелтириб солдираверди. Қиш ичи тинчлик нима билмади. Ҳар йили бир марта бориб келадиган Кисловодск ҳам шу йили канда бўлди.

Баҳор ҳам келди. Трактор далага чиқди. Елчиб меҳнат куни олмаган колхозчилар раис бекорга уриняпти, деб анчон берилиб ишлашмасди. Самандар баҳорги чигит қадаш олдидан йиғин қилиб, бир нутқ сўзлади. Гап билан колхозчиларнинг омборини донга, чўнтагини пулга тўлдириб қўйди. Аммо лекин кўпчиликни гапига ишонтирди, Одамларда ғайрат пайдо бўлди. Қўли ишга бормаганлар ҳам далага чиқиб кетишди. Ҳамма баравар ишга тушиб кетди.

Сурункасига беш йил планни бажаролмай, омбори бўшаб қолган колхоз аҳли янги раиснинг ғайратидан умидвор бўлиб, қани, бунисини ҳам кўрайлик-чи, деб ишга тушиб кетишди. Июль ойига бориб, ғўзанинг авзойи кузда нима бўлишини айтиб қўйди. Колхоз аҳли қатъий ишонч билан ишга шўнғиб кетди. Кузга бориб йиғим-терим тарозига тушганда маълум бўлишича, колхоз шу йилнинг ўзида хирмонга бир минг уч юз тонна қўшимча пахта тўкипти.

Колхоз оёққа турди. Колхозчилар ўз меҳнатларининг самарасини кўра бошладилар. Энди улар ўз етакчиларига ишонч билан қарардилар. Ўз колхозларининг раис аввал раҳбарлик қилган «Гулистон» колхозидек областда биринчи сафга ўтишига ишона бошладилар.

Мана шу йил колхоз икки минг гектар чигит экди. Икки йил ичида беш юз гектар янги ер қўшилди. Бу йил давлатга тўққиз минг тонна пахта сотиш ниятида ҳамма баравар далага чиққан. Шу бугунга қадар колхоз йиллик пахта тайёрлаш планини эллик процентдан ҳам ошириб юборди. Ўттиз икки терим машинаси кечадан бошлаб баравар далага йўл олди.

Ёзил Ҳайитов бошчилик қилаётган бригаданинг далаларида пахта шундоқ очилганки, қараган кишининг кўзи қамашади. У биринчи қўл теримидаёқ планини эллик процент бажариб қўйди. Карим Худойқулов бошчилик қилаётган иккинчи бригада уч юз тоннадан ортиқ пахта териб, планини эллик олти процентдан ошириб юборди. Бу азаматларнинг далаларига ҳали машина киргани йўқ.

Байроқдор Ғиждувон районининг бу йилги терим мавсумида «Пахтаобод» колхози энг олдинда кетяпти.

Дўстим Самандар Ҳомидовга ва у бошчилик қилаётган илғор «Пахтаобод» колхози меҳнаткашларига ҳамиша олдинги сафда бўлишларини тилайман.

ЧЎЛДАГИ ЧАЙЛА

Жилвон чўлининг Шофирконга туташ ерларида Охунбобоев номли колхознинг қоракўл қўйлари боқиларди. Бундан минг йил олдин Ибн Сино шифобахш гиёҳлар териб юрган чўл баҳор кезлари ажиб бир манзара кашф этади. Тўрғайлар нақ бошингиз тепасига келиб жуфти билан бир-бирига роз айтади. Чўл шабадаси гиёҳларни селпиганда япроқларининг кумуш астарлари бир дам ўз ҳусни-жамолини кўрсатиб ўтади. Меҳнаткаш асаларилар гулларнинг кўз очишига қўймайди. Бағрига шўнғиб нектарини олиб қочади. Теварак-атроф қушлар чуғурига, анвойи гуллар исига тўлиб кетади.

Ленин номли колхоз шу Жилвон этагидан бир қиттимини олиб пахта экканд. Янги ерга экин қиламан деган бригадалар кўп эди. Нима бўлдию, ўттиз беш йил колхозга табелчилик қилган Абди Худойназаров зўр келиб, раиснинг этагидан кириб, енгидан чиқиб, бола-чақаси билан кўч-кўронини кўтариб чўлга чиқиб кетди.

— Қачонгача бировларнинг қилган меҳнатини чўтга қоқиб ўтираман. Ўзим ҳам бир пахта экиб кўрайда.

Минг йиллаб қўй ўтлаган, пода думалаган ер одам кучига зор бўлиб турган экан. Амунинг суви Жилвонариқдан оқиб чўлга кириб келди. Абди Худойназаров даставвал ерни синамоқчи бўлиб, ўн гектар ерга чигит қадаб, ўттиз гектар ерга макка экди. Ҳосил мўлжалдагидан анча кўп бўлди. Келаси йили у бирваракайига бир юз ўттиз гектар ерга чигит қадади. Ҳосил гектар бошига йигирма беш центнерга кўтарилди. 220 тонна пахтани колхоз хирмонига тўкди.

Мен Жилвон чўлларида йилнинг тўрт фаслида ҳам кезганман. Куни кеча чўлда кезиб юриб Абди Худойназаров даласидан чиқиб қолдим. Очиғини айтсам, кўп пахтазорларда кезганман, рекорд ҳосил берган ғўза тупларини кўрганман. Аммо Жилвон ерида ўсган бунақа пахтани кўрмаганман.

Мен Абди акадан сўрайман:

— Ахир, сиз умрингизда пахта экмагансиз, ўттиз беш йил табелчилик қилгансиз. Қандоқ қилиб бунақа пахта етиштирдингиз?

Абди ака кулади.

— Э, биродар, экмасак ҳам умримиз ғўза ичида ўтди. Кўравериб, кўзимиз пишиб қолган экан. Илгарилари одамларнинг меҳнатини ёзиб, ўзимиз жиччагина маош олиб тирикчилик қилиб юрган эканмиз. Ўтган йили бола-чақалар билан ебичгандан ташқари ўн беш минг сўм пул олибмиз. Бу йил ўтган йилгидан бир ярим баравар ортиқ ҳосил бор.

Биз Абди ака билан чайла олдига келамиз. Йўқ, чайла эмас, дала шийпони. Негадир чайла сўзини ишлатишни яхши кўраман. Чайла десам, ўзбекнинг даласи, файзли полизлари кўзимга кўринади, қайдадир сайраган бедана овози қулоғимга эшитилади.

Шундай қилиб, олд томони икки одам бўйи ўсган сершох толлар билан тўсилган шийпонга келдик. Шийпон ёнбошидаги полизда қўйдек-қўйдек қовунлар думалаб ётибди. Офтобга ташлаб қўйилган синиқ шифер устига ширин чиққан қовунларнинг уруғи ёйиб қўйилган.

Чўл шамоли толларнинг белини букиб, шийпоннинг очиқ қолган эшигини қарсиллатиб очиб-ёпади.

— Нега шу пайтгача дефолиация қилмайсиз? Ахир, шунча ернинг пахтасини қўлда териш осонми?

— Жон деб дефолиация қилардигa, аммо манаву шамол дори сочгани қўймаяпти .Агар машина теримига тушганимизда, икки кунда план тўларди. Аммо шунга қарамай, мана, планни эллик беш процентга етказибдик.

Дарҳақиқат, шамол чўлнинг у ер, бу ерида гирдибод кўчириб югурарди.

Ўша куни Шофирконнинг Денов қишлоғига кириб келганимда чўл томондан самолёт моторининг гуриллаганини эшитдим. Кунботар томонга, қизариб турган уфққа тикилдим. Жилвон этаги тепасида самолёт кўринди.

Демак, шамол тинган. Домино ўйнаб зериккан учувчилар осмонга кўтарилганди.

Кўз олдимга Абди аканинг мамнун чеҳраси келди. Демак. бугун-эрта у пахта теримини поёнига етказади.

Бухоро области.

ПЛАНЕТАМИЗДА

ШВЕЦИЯДА ЧОП ЭТИЛДИ

«Фрам» нашриёти КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Л. И. Брежневнинг «Тинчлик ва социализм — бизнинг йўлимиз» асарларининг иккинчи томини швед тилида чоп этди. Л. И. Брежневнинг 1976 йилдан тортиб 1979 йилгача ўтган давр ичида қилган докладлари, нутқ ва мақолалари шу томга киритилган.

Нашриёт раҳбари Г. Хейман бундай деди: бу китобнинг нашр этилишини муҳим воқеа деб ҳисоблаймиз. Атоқли сиёсий ва давлат арбоби Л. И. Брежневнинг китобга киритилган доклад нутқ ва мақолалари Швеция китобхонларига Совет Иттифоқининг ўнинчи беш йиллик якунловчи йилларида социал-иқтисодий ва маданий соҳаларда эришган муваффақиятлари кўламларини яхшироқ тушуниб олишга ёрдам беради. Л. И. Брежнев раҳбарлигида ишлаб чиқилган СССРнинг янги Конституциясига, ривожланган социализм шароитида партиянинг, жамоат ва касаба союз ташкилотларининг фаолияти масалаларига бағишланган асарлар шу томдаги материаллар орасида катта ўрин олади.

Г. Хейман сўзини давом эттириб, қуйидагиларни айтди: совет давлати раҳбарининг халқаро майдондаги фаолияти бутун жаҳонда жуда катта қизиқиш туғдирди. Унинг бу фаолияти тинчлик ва халқаро ҳамкорлик учун, халқлар озодлиги ва мустақиллиги учун бундан буёнги кураш программасини амалга оширишга қаратилган. Бу программани КПССнинг XXV съезди қабул қилган эди. АҚШ ва НАТОнинг агрессив йўли натижасида мураккаблашган ҳозирги халқаро вазиятда Л. И. Брежневнинг асарлари холис ниятли барча кишилар учун жуда муҳим аҳамият касб этади. Совет давлатининг бошлиғи замонамизнинг кечиктириб бўлмайдиган вазифаси сифатида қуролланиш пойгасини жиловлаб қўйиш зарур эканлигини таъкидлади, тинчлик учун ва кескинликни юмшатиш учун курашнинг бошқа муҳим йўналишларини кўрсатиб берди. Л. И. Брежневнинг китоби, деб уқтириб ўтди Г. Хейман пировардида, халқаро жамоатчилик Совет Иттифоқининг Европада ракета-ядро қуролига тааллуқли масалалар юзасидан музокаралар олиб бориш тўғрисида яқинда қилган таклифлари кенг муҳокама қилинаётган бир пайтда Швецияда чоп этилди. Л. И. Брежнев баён этган бошқа таклифлар каби бу таклифлар ҳам халқлар хавфсизлигини мустаҳкамлашнинг ишончли йўлидир. Тинчликсевар жамоатчилик Ғарб мамлакатларининг ана шу таклифларга амалий жавоб беришларини кутишга ҳақлидир. (ТАСС).

АНЪАНАВИЙ ДЎСТЛИК НАМОЙИШИ

Мамлакатимизда Совет — Ҳиндистон дўстлиги ойлиги ниҳоясига етди. Ойлик Ҳиндистон мустақиллигининг 33 йиллигига ҳамда СССР билан Ҳиндистон республикаси ўртасида тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги Шартноманинг тўққиз йиллигига бағишланди.

Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон республикаси ўртасидаги муносабатлар экономика ва социал ривожланишнинг энг муҳим масалаларини ҳал этишда ўзаро манфаатли ва самарали ҳамкорликнинг эркин намунаси бўлиб хизмат қилмоқда. Мустақил Ҳиндистоннинг миллий экономикани ривожлантиришига Совет Иттифоқи дўстона, самимий ёрдам кўрсатди. Эндиликда бу мамлакат экономикаси давлат секторининг негизини ташкил этувчи 70 дан ортиқ йирик объект СССР ёрдамида қурилди ёки қурилмоқда. Ҳиндистон экономикаси тармоғи — қишлоқ хўжалиги мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорликнинг муҳим соҳаси бўлиб қолди. Совет Иттифоқи ғаллачилик, чорвачилик, қишлоқ хўжалиги машинасозлигини ривожлантиришда Ҳиндистонга ёрдам бермоқда. Ҳиндистон далаларида СССРдан келтирилган 35 мингга яқин трактор ишламоқда, совет лицензияси билан Ғозиободдаги завод Т-25 тракторларини ишлаб чиқаряпти.

Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ўртасидаги хилма-хил алоқалар 1971 йил 9 августида Деҳлида имзоланган тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартноманинг мустаҳкам негизига таяниб, ривожланиб бормоқда. Мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатлар социал тузумлари турлича бўлган давлатларнинг тинч-тотув яшаши нақадар самаралар беришининг яққол намунасидир.

Совет — Ҳиндистон дўстлиги тараққиётига серқуёш республикамиз ҳам муносиб ҳисса қўшмоқда. Ўзбекистон саноат корхоналари мамлакатимиз ёрдамида Ҳиндистонда қурилаётган кўпгина объектларга турли ускуналар етказиб бермоқда. Ҳиндистон билан Ўзбекистон олимлари, фан ва маданият арбоблари, санъаткорлар дўстлик ва ҳамкорлик риштлари билан мустаҳкам боғланганлар.

Республикамиз жамоатчилиги билан Ҳиндистон халқлари ўртасидаги алоқаларни ривожлантиришда ва мустаҳкамлашда Совет — Ҳиндистон дўстлиги жамияти Ўзбекистон бўлими муҳим ҳисса қўшаётир. Ўзбекистон билан биродарлашган Ҳиндистоннинг Панжоб штати ўртасидаги дўстона алоқалар ҳам йил сайин мустаҳкамланиб, кенгайиб бормоқда.

Мамлакатимизда ниҳоясига етган Совет — Ҳиндистон дўстлиги ойлиги СССР билан Ҳиндистон ўртасида мустаҳкамланиб бораётган анъанавий дўстлик ва ҳамкорликнинг ёрқин намойишига айланди.

А. РЎЗИЕВ.

Лаос Халқ Демократик Республикасида совет китоблари катта шуҳрат қозонган. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежневнинг бу ерда чоп этилган «Қўриқ», «Тикланиш» китобларини мамлакат жамоатчилиги катта қизиқиш билан кутиб олди. Лаос—Совет дўстлиги жамияти томонидан нашр этилган бу асарлар совет китоблари кўргазмасида (суратда) намойиш этилди.

Г. Бернацкий фотоси,
ТАСС фотохроникаси.

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

ҚУРИЛИШ ИНДУСТРИЯСИНИНГ АЗИМ КОРХОНАСИ

СОФИЯ. Болгария қурилиш индустриясининг азим корхонаси — йилига тўрт мингтадан кўпроқ квартира ишлаб чиқара оладиган Варна уйсозлик комбинати ишга туширилди. Варна корхонаси ўзининг ишлаб чиқариш қувватлари зўрлиги билангина ажралиб турмайди. Бу ерда панеллар автомат усулда ишлаб чиқарилмоқда — ишчилар автомат ишини марказий пультдан бошқарадилар. Мамлакатда биринчи марта комбинатда катта ҳажмли элементлар ва ихчам панеллар цехи барпо этилди, уй-жой бинолари учун зарур пардозлаш элементлари ва материаллар ишлаб чиқариш ҳам кўзда тутилган.

ЧЕХОСЛОВАКИЯ—СОВЕТ ДЎСТЛИГИ НОМИ БИЛАН

ПРАГА. Копршивницадаги «Татра» автомобиль заводига асос солинган куннинг 130 йиллиги муносабати билан унга Чехословакия — Совет дўстлиги корхонаси номи берилди.

1956 йилдан бери Совет Иттифоқидаги мижозлари билан ҳамкорлик қилиб келаётган «Татра» корхонаси Совет Иттифоқига юк автомобиллари етказиб бериш планини мунтазам равишда бажариб келмоқда. Шу беш йилликда «Татра» заводи СССРнинг буюртмаси билан 9 мингтадан кўпроқ автомобиль тайёрлаб беради.

МЕЛИОРАТИВ ҚУРИЛИШ

УЛАН-БАТОР. Республика сув хўжалиги ходимлари ўзларининг касбкор Байрами — мелиораторлар кунини нишонладилар. Олтинчи беш йилликнинг якунловчи йилида шу тармоқнинг меҳнатчилари ой сайин план топшириқларини ошириб бажармоқдалар.

МХР сув хўжалиги министрлигида ТАСС мухбирига хабар қилишларича, мелиорация қурилишида янги технологияни кенг қўлланиш, қардош социалистик мамлакатларнинг илғор тажрибасидан ижодий фойдаланиш туфайли кейинги икки ярим йил мобайнида юзлаб новаторлик ва рационализаторлик таклифлари ишлаб чиқаришга жорий этилди, «аъло баҳо» билан топширилган иншоотлар миқдори — 12 процент кўпайди.

МИНГИНЧИ СТАНОК

БЕРЛИН. Карл-Маркс-штадтдаги тўқимачилик машинасозлиги заводи ўзи ишга туширилган 1964 йилдан буён узун тукли гилам тўқийдиган мингинчи станокни тайёрлаб чиқарди. Бу станок шу типдаги 400 тадан кўпроқ машина ишлатилаётган Совет Иттифоқига жўнатилди. ГБСПнинг бўлажак X съезди шарафига социалистик мусобақани авж олдираётган заводнинг 1700 меҳнаткаши келгуси йилда бу йилгидан 18 та кўп мана шундай станок ишлаб чиқаришга қарор берди.

(ТАСС).

КОБУЛ. Афғонистон пойтахти қурилиш ҳавозаларида меҳнат қайнамоқда. 25 йилга мўлжалланган планга мувофиқ уй-жой ва маъмурий бинолар, мактаблар ва болалар боғчалари бунёд этиляпти. Кўчалар ва майдонлар ободонлаштирилмоқда. СУРАТДА: инженерлар Абдул Раззоқ ва Абдул Вадуд Кобул марказидаги қурилиш майдончаларидан бирида.

Г. Надеждин фотоси,
ТАСС фотохроникаси.

ЮКСАК БАҲО

КОБУЛ, 16 сентябрь. (ТАСС). Афғонистон делегациясининг бошлиғи мавлави Саид Муҳаммад Амин ватанига қайтиб келгандан кейин Тошкентда бўлиб ўтган халқаро ислом конференцияси якунларига баҳо берди. У Афғонистон делегацияси ана шу муътабар анжуманда мамлакатдаги ҳақиқий воқеалар тўғрисида, Афғонистонда Апрель революциясининг янги босқичида дин эркинлиги ҳақида сўзлаб берганлигини таъкидлади. Бизнинг эркин мамлакатимизда, деб уқтирди у, катта-кичик масчидлар очиб қўйилган, диний расм-русумларни бажо келтиришда ҳеч кимга тўсқинлик қилинмайди. Унинг устига Афғонистон ҳукумати барча диндорларга ёрдам бермоқда.

Пировардида Афғонистон делегациясининг бошлиғи Совет Иттифоқида делегация самимий кутиб олинганлиги учун миннатдорчилик изҳор қилди.

„Стейтсмен“ ахбороти

«Қорақурум-80» деб аталган халқаро экспедиция тугади. Экспедиция давомида хитойлик, покистонлик ва англиялик 70 нафар мутахассис Ҳиндистон ва Афғонистонга туташ тоғли районларни ҳар алфозда текширдилар.

Яхши хабардор «Стейтсмен» газетасининг ёзишича, Ҳиндистоннинг Хитой босиб олган территорияси районлари текшириб кўрилди. Хитой ва Покистон ҳарбий ҳаво кучларининг самолётлари шу районларни осмондан фотосуратга олдилар.

Маҳаллий матбуот яна шуни ҳам хабар қилмоқдаки, Пекин томонидан қурилган стратегик Қорақурум тош йўлининг хизмат қобилиятини ошириш имкониятларини кўриб чиқиш ҳам «экспедиция»нинг вазифасига кирар эди. Бу тош йўлдан Покистон территориясида уя қуриб олган афғон босмачиларига Хитой қуролини юбориш учун фойдаланилмоқда. Хабар қилишларича, шу машмаша қатнашчилари Совет Иттифоқи, Афғонистон ва Ҳиндистон тўғрисидаги разведка маълумотларини тўплашга мўлжалланган электрон асбоб-ускуналар ўрнатиладиган жойни танлашлари ҳам керак эди.

(ТАСС).

Қўпорувчилик ишлари кучаймоқда

ДЕҲЛИ, 15 сентябрь. (ТАСС). Шимолий Ҳиндистон шаҳарларидаги экстремистлар ўтган икки кун ичида ўн нафардан кўпроқ кишини ўлдирдилар, бир неча кишини жароҳатлантирдилар. Алигарх шаҳрида армия сапёрлари шу кунларда террорчилар кўмиб қўйган 30 га яқин бомбани зарарсизлантирдилар. Муродобод, Оллоҳобод, Самбхал, Алигарх ва Барелида аввалдагидек ҳозирда ҳам қўшинлар жойлашган бўлиб, комендантлик соати жорий этилган. Экстремистларнинг ҳужумига йўл қўймаслик учун муҳим объектларнинг ҳаммаси қаттиқ қўриқланмоқда.

Матбуот таъкидлаб ўтганидек, Ҳиндистоннинг шимолида яширинган ва яхши тайёрланган террорчи гуруҳлар ҳаракат қилмоқда. Бу гуруҳлар иғвогарлик мақсадида оммавий диний-жамоат тўқнашувларини уюштириш, вазиятнинг нормаллаштирилаётганлигига ҳалақит бериш учун ҳамма кучларни сарф қилмоқдалар. Шу муносабат билан «Нью уэйв» журнали экстремистлар чет элларнинг махсус хизмат маҳкамалари билан маҳкам алоқа боғлаб, ҳаракат қилмоқдалар, деб ёзади.

Ҳиндистонда Индира Ганди бошчилигидаги янги ҳукумат ҳокимият тепасига келганидан кейин, деб ёзади «Нью уэйв» журнали, чет элдан йўл-йўриқ олиб турган қўпорувчи гуруҳлар ўз фаолиятини анча кучайтирдилар. «Нью уэйв» журнали шовинистик Раштрия Сваямсевак Сангх ташкилоти Керала, Ғарбий Бенгалия штатларида, шунингдек Ҳиндистоннинг шимоли-шарқида сўл ва демократик кучларга қарши террорни кучайтирганлигини таъкидлайди. Айни вақтда жамоати исломи партияси стратегик жиҳатдан муҳим бўлган Жамму чегара штатида ва Кашмирда сепаратчилик ҳаракатини кучайтириш ва Ҳиндистон мусулмонларини диний байроқ остида беҳуда экстремистик ҳаракатга жалб этиш учун уринмоқда. Буларнинг ҳаммаси, деб уқтириб ўтади «Нью уэйв» журнали, Ҳиндистонни заифлаштириш ва ҳарбий ҳамда сиёсий соҳада унга дўқ-пўписа қилишга зўр бериб интилаётган Вашингтон билан Пекиннинг планларига мос бўлиб тушади.

РАНГЛАР ҲИКОЯСИ

ЁШ РАССОМЛАР АСАРЛАРИ КЎРГАЗМАСИ ҲАҚИДА

Ёшлар ижодида воқелик билан чамбарчас боғлиқ бўлган, ундаги мураккаб жараёнларни бадиий акс эттираётган ва бизнинг туйғуларимиз ҳамда онгимизга таъсир қила оладиган тасвирий асарлар кўпаймоқда. Санъат асарининг бундай жанговарлиги унинг ғоявий мазмуни ва ижтимоий йўналиши билан белгиланади.

Ана шу нуқтаи назардан қараганда республикамиз ёш рассомларининг навбатдаги кўргазмаси нима билан характерланади, деган савол туғилади. Аввало унда областларимизда қилқалам тебратаётган ёшларнинг ижоди кенг намойиш этилди, биз ўнлаб талантли ёшлар билан танишдик. Улар орасида аллақачон республикамизда танилган рассомлар ҳам бор. Бу ижодкорларнинг индивидуал тасвир услуби ва маҳорати ҳақида истаганча гапириш мумкин.

Жавлон Умарбековни олайлик. У республикамиздагина эмас, балки, Бутуниттифоқ миқёсида эътибор қозонган рассомларимиздан. Унинг асарлари ўзига хос профессионал маҳорат, нозик дид ва билимдонлик намунаси сифатида диққатимизни ўзига тортади. Жавлон ўзининг биринчи асари — «Қўшиқ»дан тортиб, то «Сахара. 350-километр», «Тафаккурли инсон» картинасигача ижод чўққиси томон интилмоқда. У тенгдошлари орасида замон руҳини, жаҳон тасвирий санъатида юз бераётган ўзгаришларни тез илғаб олиши билан ажралиб туради.

Жавлоннинг ижоди, юзаки қараганда, услубий ҳар хиллик билан кўзга ташланса ҳам у маънавий-интеллектуал яхлитликка эга. У биринчи навбатда романтик рассом. Жавлон романтизми рассомнинг сўнгги йиллардаги картиналари — «Ширин мевалар», «Комдив М. Миршаропов портрети» асарларида ёрқин ифодаланган.

Кўргазмада Баҳодир Жалоловнинг «Зулмат ичра нур», «Кўз оҳанглари», «Беғубор тонг» каби асарлари бор. «Зулмат ичра нур» Абу Али ибн Сино ҳақида ҳикоя қилади. Бу картинада рассомнинг қанчалик таъсирчан композиция ярата олиш салоҳияти намоён бўлган.

Шундай асарлар бўладики, унда диққатимизни биринчи навбатда рассомнинг қалби, шуури эмас, ҳунари жалб этади. Шу нуқтаи назардан Б. Жалолов картинасига ёндашсак, унда биз Баҳодирнинг картинани қандай яратиш, «қуриш» сирларини яхши эгаллаб олганига гувоҳ бўламиз. У композицион яхлитликка эришиш, нур ва рангдан усталик билан фойдаланишни билади. Лекин баъзан ана шундай аналитик билим бадиий ниятнинг сунъий ва уйдирма ифодаланишига сабаб бўлиб қолади.

Алишер Мирзаев — ҳаёт рангларига ишқибоз рассом. У ранг орқали, ёхуд рангли фикр юритади. Шунинг учун унинг асарлари томошабинга кучли таъсир этади. Лекин у айрим ўринларда композиция тузишда бўшлик қилади, шаклларнинг майинлигига эриша олмайди, пала-партишликка йўл қўяди. Масалан, «Жиззах кишилари» сериясидаги асарларида қаҳрамонларни ҳаддан ортиқ катталаштириб юборган. Бундай ҳолат асарнинг «ичига» кириб боришга, уни эстетик идрок этишга имкон бермайди.

Мақсуд Тўхтаев ҳам Жавлон Умарбеков ва Баҳодир Жалолов сингари ҳаётга, ижодга фалсафий муносабатда бўлади. Унинг «Боғи эрам», «Кентавр-80» картиналари аллегорик услубда ишланган. Буларда тасвирланаётган воқеадан кўра, рассомнинг ҳаётга бўлган муносабати, ижодий концепцияси биринчи ўринда туради.

М. Нуриддиновнинг «Янги уй», «Ойдин кун» асарларида оддий меҳнаткаш кишиларнинг ҳаёти ҳикоя қилинади. Бу асарларда енгил юмор мавжуд. Бу юмор кишиларнинг ташқи қиёфаси, ўтириш-туришларида ўз аксини топган. Саъдулла Абдуллаев эса ўз замондошларининг поэтик образини яратишни яхши кўради. О. Юнусовнинг пейзажлари ҳам ёш рассом яшаётган муҳитнинг гўзаллиги, ўзбек ҳовлиларининг файзини бадиий тараннум этишга бағишланган.

«Макон. Лирика», «Шарқ шоирлари» асарлари ёш рассом С. Алибековнинг поэтик-романтик тафаккуридан далолат беради. Рассом учун табиат, олам тасаввурдаги образларнинг гоҳ қуйилиб келиши, гоҳ узоқлашиб, хотира тарзида из қолдириши тарзида идрок этилади. М. Фаткуллин ўзининг «Бувимнинг нарсалари», «Қува анорлари» натюрмортларида рангдан ниҳоятда усталик билан фойдаланган. Н. А. Лемешко турли жанрда ижод қилувчи рассом. Агар «Навоий. Янги микрорайон» манзарасида чўл бағрида қад кўтарган гўзал шаҳар образини берса, «Уй суриш», «Хат», «М. Алиев портрети»да киши руҳини ифодалашга муваффақ бўлган.

Инсон характерини очиш жиҳатидан М. Шувалова ва А. Маматовалар яратган портретлар ҳам бу рассомларнинг жуда қийин соҳага қўл урганликларидан ва дастлабки ютуқларидан далолат беради.

Фарғоналик рассомлар — О. Муинов ва В. Охуновларнинг картиналари ёш ижодкорларнинг мураккаб ижодий жараённи бошидан кечираётганини кўрсатади. О. Муинов («Дам олиш онлари», «Бобом боғида») асарларида сокинлик ва хотиржамлик руҳи ҳукмрон. В. Охунов эса ўз ёшлиги, туғилиб ўсган қишлоғи ва кўрган, эшитган воқеаларини тасвирлашни севади. Унинг «Оқшом», «Эски тегирмон», «Қўшиғим» сингари асарларида аллақандай ҳазинлик, эслаш ва қўмсаш оҳангларини сезамиз.

Бу йил А. Островский номидаги Тошкент театр ва рассомлик санъати институтини битирган З. Исломшиков, И. Мансуров, А. Оганесов, Х. Санаев, М. Ҳасанов, М. Нурматовларнинг асарлари ҳам кўргазмада яхши таассурот қолдирди.

Республикамиз ёш рассомларининг кўргазмаси тематик жиҳатдан, маҳорат нуқтаи назаридан ҳар хил бўлса ҳам, унинг умумий йўналиши бирдай эзгу ва улуғвор. Кўргазма актив замонавий руҳи билан ажралиб туради. Яхши томони шундаки, ёшлар ҳаётни ўзига хос тарзда идрок этишга ҳаракат қилмоқдалар, санъат оламида янги гап айтишга интилмоқдалар. Лекин уларнинг кўпчилигида ҳаётий билим, ҳаёт билан узвий алоқа етишмайди. Кенг китобий билимдонлик билан баробар, улар ўз замондошларининг ҳаёти ва фаолиятини чуқур билишда оқсаб қолмоқдалар.

Кўпгина ёшлар асар яратиш жараёнида воқеа ва ҳодисаларнинг табиий кўринишидан кўра унга бўлган ўз муносабатларини ифодалашни афзал кўрмоқдалар.

Хулоса қилиб айтганда, Ўзбекистон ёш расосмлари асарларининг республика кўргазмаси маданий ҳаётимизда сезиларли воқеа бўлди. Халқимиз, хусусан, тасвирий санъат мухлислари партия ва ҳукуматимиз ғамхўрлигидан чексиз илҳомланган ҳолда ижод қилаётган ёш, келажаги янада порлоқ истеъдодлар билан, уларнинг эзгу мавзуларни тараннум этган асарлари билан яқиндан танишмоқдалар. Айни вақтда улар кўргазма залига қўйилган асарлар юзасидан ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар. Бу эса ёш қилқалам соҳибларини хурсанд этди, уларни ижодга янада масъулият билан ёндашишга чорлади. КПСС Марказий Комитетининг ижодкор ёшлар билан ишлаш тўғрисида чиқарган қароридан руҳланган ёш рассомлар келгусида янги ижодий ютуқларни қўлга киритишларига ишончимиз комил.

Т. МАҲМУДОВ,
санъатшунос, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати.

УЛКАМИЗ НОЗ-НЕЪМАТЛАРИ

Кузи зийнати

Қуйиқ-қуюқ лиқ тўлиб куз кирди. Далаларда ўзгача латофат. Боғлар бол йиғиб, мевалар шира боғлаган, сабзавот, қовун-тарвуз карвонлари кўча тўлдирган палла. Шу кезларда Калинин районидаги «Қорасув» совхози далаларини айланган киши завқланмай иложи йўқ. Кечки экинлар ўзини кўз-кўз қилаётир. Кўм-кўк палаклардан мўралаб турган барра бодринг, қуёш тафтида етилган поларанг помидорлар, юкнинг оғирлигидан ёнбошлаб ётган оппоқ карам, ҳосилини ер бағрига яширган мирзои-мушак сабзи... Шаҳарликлар дастурхонига инъом этилаётган ширин-шакар маҳсулотлар ниҳоятда хилма-хил.

— Кунни кеча сабзавот тайёрлаш беш йиллик планини ортиғи билан бажардик. Беш йиллик планига қўшимча берган маҳсулотимиз 3 минг тоннага етди. Якунловчи йилнинг қолган ойларида яна 5 минг тонна сабзавот тайёрлашни мўлжаллаб турибмиз.

Совхоз директори, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати Рашод Альбековнинг бу гапида жон бор. Беш йиллик маррасидан ўтган Аъзам Азимов, Ҳусниддин Чўтбоев, Пўлатхон Эшонхонов, Раҳмат Одилов, Ким Сафронлар бошлиқ бригадаларнинг экин майдонлари кечки экинлар ҳосили бўлиқ эканлигига мисол бўла олади. Ҳар куни қабул пунктларига 60—70 тонна «юк» чиқарилмоқда.

Совхоз ўтган йилни 10500 тонна натижа билан якунлаган эди. Хўжаликнинг бу йилги марраси янада юксак — 11 минг тонна. Ана шу мажбуриятни ўзларига мақсад қилган ишчилар, бригада ва бўлимлар ўзаро мусобақани ҳар қачонгидан кучайтириб, зўр ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар. Ой сайин ғолиблар моддий ва маънавий рағбатлантирилмоқда. Сабзавотчиликда суяги қотган миришкор деҳқонлар— Қаҳҳор Мусаев ва Сайдаҳмад Жўраевлар бошлиқ бўлимлар ҳосил йиғим-теримида ўтган йилдаги натижадан 150—400 тонна олдинда боришяпти.

Куз ўзини кўрсатяпти. Ҳадемай ишчи ва зиёлилар дастурхонини безайдиган маҳсулотларга янада барака киради. Кечки карам, сабзи сўнгги парваришдан чиқяпти. Ўртаки карам, кечки бодринг, бақлажон, помидор, болгар гаримдориси топшириш қизғин давом этаётир. Бу йил совхоз далаларида қуёшнинг ўтли тафти билан етилган сабзавот маҳсулотлари фақат республикамизгагина эмас, ундан ташқарига — мамлакатимиз пойтахти Москва, Ленинград шаҳарлари, Сибирдаги йирик қурилиш объектларига ҳам етказиб берилмоқда.

Суратларда: 1. Совхознинг илғор ишчиси Умри Соипова. 2. Хўжаликнинг 2-бўлимидаги 1-бригада бошлиғи Аъзам ака Азимов, бригада ишчиси Маҳкам Мирзаев ва бўлим бошлиғи Сайдаҳмад Жўраевлар карамни кўздан кечиришяпти.

Ж. Тўраев фотолари.

БИЗ ҲАМ ПАХТАКОР

ДАЛА ПОЛИКЛИНИКАСИ

Пахта йиғим-терими мавсуми бошланиши билан Қашқадарё область Яккабоғ районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхози марказий дала шийпонида район медицина штаби ва дала поликлиникаси ташкил қилинди. Унинг асосий мақсади пахта далаларида ишлаётган теримчиларга тиббий ёрдам кўрсатиш ва тегишли медицина маслаҳатлари беришдир. Дала поликлиникасида 4 та малакали врач, 4 та ўрта медицина ходими ишламоқда.

Бундан ташқари 3 та «тез ёрдам» машинаси ажратилган бўлиб, врачлар бу машиналарда районнинг олисдаги пахтачилик бригадаларига бориб, беморларни қабул қилишади.

Бу йил район медицина ходимлари олдида жуда катта вазифа турибди. Улар турли касалликларнинг олдини олиш билан бирга районнинг 41 минг тонналик пахта хирмонини уюшда ўзларининг муносиб улушларини қўшишлари лозим.

Дала поликлиникасида ишлаётган врач-терапевт Ю. Маҳмадалиев, хирург Р. Абдураҳмонов, акушер-гинеколог А. Хўжаевалар ҳозирданоқ дала меҳнаткашларининг ҳурматини қозонишмоқда.

А. МИРЗАЕВ.

Республикамиз бўйлаб

◆ **ТИКУВЧИЛАР СОВҒАСИ.** Урганч тикувчилик фабрикаси коллективи сифат белгиси қўйилган кийим-кечак ишлаб чиқара бошлади. Ҳозир корхонада ўндан кўпроқ моделдаги кийим-кечак тайёрлаб чиқарилмоқда. Бу буюмларнинг учдан бир қисми мактаб ва мактабгача ёшдаги болалар учун мўлжаллангандир.

◆ **ТОЛА НАМЛАГИЧ.** Избоскан районидаги Пойтуғ пахта заводининг технология занжирига тола намлагич қўшилди. Ишлаб чиқариш жараёнига жорий этилган бу операция толанинг эластиклигини оширади ва уни жойлашни енгиллаштиради. Бунинг натижасида тойларнинг ҳажми ва ўраш материалларини сарфлаш камаяди.

◆ **ЛИТВА КУРГАЗМАСИГА.** Қўқон мебель фабрикасининг коллективи Литванинг Паневежис шаҳрига ўқувчилар учун мебеллар наборини жўнатди. Корхонанинг энг яхши усталари физика, химия, чизмачилик кабинетлари учун столлар тайёрладилар. Корхонада ана шундай столларни кўплаб тайёрлаш ўзлаштирилди. Бу маҳсулот Паневежисда ўтказилаётган мактаб мебели Бутуниттифоқ кўргазмасидаги Ўзбекистон экспозициясида намойиш этилмоқда.

МАШИНА ИШ УЛЧАЙДИ

«Главсредазирсовхозстрой»нинг «Оргтехстрой» лойиҳа-технология институти мутахассислари суғориш каналларининг механизациялашган шохобчалари учун секундига 20 кубометр сув ўтказиш қувватига эга норма-комплект машинаси конструкциясини яратдилар. Машина 2-Жиззах насос станцияси ирригация тармоқлари иншоотининг ҳаракатдаги зонасида ишлатиб кўрилганда, меҳнат унумдорлиги одатдагидан 15 процент ошди.

Р. БЎЛАТОВ.

Редактор ўринбосари
Б. ЮСУПОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

АКАДЕМИК И. П. ПАВЛОВ НОМИДАГИ САМАРҚАНД ДАВЛАТ МЕДИЦИНА ИНСТИТУТИ

1980—81 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН КУНДУЗГИ ТАЙЁРЛОВ БЎЛИМИГА

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Тайёрлов бўлимига ўрта мактабни тамомлаган илғор ишчилар, колхозчилар ва СССР Қуролли Кучлари сафидан запасга бўшатилганлар саноат корхоналари, қурилишлар, транспорт ва алоқа ташкилотлари, геология-қидирув ташкилотлари, совхозлар, колхозлар ва ҳарбий қисмлар қўмондонлигининг қўлланмаси билан қабул қилинадилар.

Тайёрлов бўлимига кириш учун тавсияномалар йўлланма билан ўқишга юбориш тўғрисидаги масала кўрилаётган пайтда иш стажи бир йилдан кам бўлмаганларга берилади. Ўқишга юборилганлар сўнгги вақтда узлуксиз равишда бир йил шу корхонада (колхозда) ишчи (тайёрлов бўлимига қабул қилишда кирувчининг шогирд бўлиб ишлаган муддати ҳисобга олинмайди) ёки колхозчи бўлиб ишлаган бўлиши керак. Ўқишга юборилган колхозчилар йилнинг ҳамма фаслида шу колхоз учун белгиланган меҳнат куни минимумини бажарган бўлишлари керак. Санитаркалар ва кичик медицина ҳамширалари кундузги ўрта мактабни тамомлагандан сўнг шу вазифада камида икки йил ишлаган бўлишлари керак.

МЕҲНАТ СТАЖИ БЎЛГАН ВА 1980 ЙИЛДА КУНДУЗГИ ЎРТА МАКТАБНИ ТАМОМЛАГАНЛАР ТАЙЁРЛОВ БЎЛИМИГА ҚАБУЛ ҚИЛИНМАЙДИЛАР.

Кирувчилар қуйидагиларни тақдим этадилар: ректор номига ариза, йўлланма (2 ёки 1,3 қўшимча), ўрта маълумоти тўғрисида ҳужжат (асли), иш жойидан (ҳарбий қисмдан) характеристика, меҳнат дафтарчасидан кўчирма, корхона раҳбари томонидан тасдиқланган бўлиши керак, медицина справкаси (286-форма), 8 та фотосурат (3х4 см. ҳажмда).

АРИЗАЛАР — 1 октябрдан 10 ноябргача қабул қилинади.

Икки—уч фандан: биология, химия, физикадан суҳбат — 11 ноябрдан 24 ноябргача ўтказилади.

ТИНГЛОВЧИЛАР САФИГА ҚАБУЛ ҚИЛИШ — 25 НОЯБРДАН 30 НОЯБРГАЧА ЎТКАЗИЛАДИ.

МАШҒУЛОТЛАР — 1 декабрдан бошланади.

Ўқиш муддати — 8 ой.

Тайёрлов бўлимига қабул қилинганлар ойига 40 сўмдан стипендия оладилар, бошқа шаҳарлардан келганлар — ётоқхона билан таъминланадилар.

Мурожаат учун адрес: 703038, Самарқанд шаҳри, Житомир кўчаси, 6-уй.

РЕСПУБЛИКА КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ КОНТОРАСИ

ТЕЗ КУНДА
«ШАҲАРНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИМ»
НОМЛИ ЯНГИ БАДИИЙ ФИЛЬМНИ КИНОТЕАТРЛАР ЭКРАНЛАРИГА ЧИҚАРАДИ

Сценарий муаллифлари — Аркадий ва Георгий ВАЙНЕРлар.
Постановкачи режиссёр — Вячеслав МАКСАКОВ.
Ролларда: Мухаил ЧИГАРЕВ, Инна ОЛЕЙНИКОВА, Александр ПОРОХОВШЧИКОВ, Николай ГРАББЕ, Георгий НИКОЛАЕНКО ва бошқалар қатнашадилар.

Фильм Москва милициясининг иши ва ҳаёти билан таништиради. Фильм қаҳрамонлари инспектор Тихонов, подполковник Севергин, терговчи Скуратов характерлари оператив группанинг навбатчилигида, бир сутка давомида очиб берилади.

«МОСФИЛЬМ» КИНОСТУДИЯСИ МАҲСУЛОТИ.

СПОРТ

ХОККЕЙ:

МАВСУМ АРАФАСИДА

Тошкентдаги «Юбилей» спорт саройида Бутуниттифоқ зонал мусобақалари якунланди. Олти команда ғолиблик учун ўзаро астойдил курашди. Мамлакат чемпионатига тайёргарликнинг сўнгги босқичи тарзида ўтказилган бу мусобақада хоккейчилар дарвозаларни кўпроқ нишонга олиш, ҳужумкорликка зўр бериш билан машқларни тобига етказишга ҳаракат қилдилар. Ижевскнинг «Ижсталь» командаси хоккейчилари учрашувларни кўтаринки руҳда ўтказдилар. Бу команда 5 ўйиндан 10 очко тўплаб, биринчи ўринни эгаллади. Охирги учрашувни майдон эгалари — «Бинокор» командаси билан ўтказган ижевсклик хоккейчилар 7:1 ҳисобида устун келдилар. Свердловсклик армиячилар билан тошкентлик бинокорчилар 6 тадан очко тўплашди.

КУРАШ:

РЕСПУБЛИКА ЧЕМПИОНЛАРИ

Наманганда эркин кураш бўйича ўтказилган Ўзбекистон шахсий чемпионати ниҳоясига етди. Мусобақада республика областларининг 157 нафар курашчиси иштирок этди. Қизғин беллашувларда вазнларига кўра қуйидаги полвонлар республика чемпиони номига сазовор бўлишди: тошкентлик А. Аъзамов, Тошкент области вакили А. Иброҳимов, термизлик А. Фадзаев, андижонлик Х. Янгиев, фарғоналик А. Зиков, олмалиқлик В. Александров, тошкентлик В. Кузьмин, фарғоналик Э. Фатиков, тошкентлик А. Хадарцев ҳамда Тошкент областидан Г. Мавсесянлар.

ЧИМ ХОККЕЙ:

БИРИНЧИ МАҒЛУБИЯТ

Эркаклар олий лига командалари ўртасида мамлакат чемпионатининг навбатдаги учрашувлари бўлди. Бу сафар Ленинскнинг «Старт» командаси «Андижончи» хоккейчиларини қабул қилиб, (2:1, 1:0), мавқеини бирмунча мустаҳкамлаб олди. Аёллар олий лига командалари ҳам ўзаро учрашдилар. Чунончи, чемпионат баҳсларини мағлубиятсиз ўтказиб келаётган «Андижанка» қизлари биринчи марта имкониятни бой беришди. Улар Москва области спартакчилари меҳмони бўлиб (0:5), қимматли очко йўқотдилар. Кеча бу коллективлар ўртасида такрорий ўйин бўлди.

СОВЕТ ТУРМУШ ТАРЗИ

КАТТА ОИЛА

Ёрқин плакатлар «Қизил юлдуз» маҳалла аҳолисини меҳнат ва колхоз ҳаракатининг ветерани Эшонхўжа Исмоиловни муборакбод этишга таклиф қилди. Ана шу маҳалла аҳли — «Ленинград» колхози меҳнаткашлари кечки пайт оила аъзолари билан бирга чойхонага, унинг Қизил бурчагига тўпланишди.

Эшонхўжа Қизил бурчак тўрида ўтирарди. Бугун оқсоқол тўқсон ёшга тўлди. У ўз ҳаёти давомида кўп нарсаларни кўрди. Ёшлигида бойнинг даласида бели букилди, бутун округ бойлардан кўплаб қарздор эди. Октябрь, Совет ҳокимияти деҳқонларни асоратдан қутқарди, уларга ер берди. Эшонхўжа колхоз тузилганлигини қувонч билан кутиб олди, унга биринчи бўлиб ёзилди. Қолган бутун ҳаётини коллективда фидокорона меҳнат қилишга бағишлади. Уруш йилларида ўғилларини фронтга жўнатди. Учала ўғил ҳам жанг майдонидан қайтмади.

Қўни-қўшнилар ва оқсоқолнинг тенгдошлари, ҳаёт тажрибасини, меҳнатсеварликни ундан ўрганаётган ёшлар Эшонхўжа ҳақида, унинг босиб ўтган шонли йўли тўғрисида зўр ҳурмат билан гапиришди.

Маҳалла аҳлининг ҳақиқий клуби бўлиб қолган Қизил бурчакда бундай кечалар тез-тез бўлиб туради. Уларни маҳалла комитетининг тарғибот ва ташвиқот группаси уюштиради. Бу группа етмишга яқин ўқитувчи, врач ва зиёлиларнинг бошқа вакилларидан иборат. Д. Ҳамроқулов, Ю. Оғаликов, Х. Тошбоева ва бошқа жамоатчилар деҳқонлар, чорвадорлар, уй бекалари ҳузурида лекция пропагандасини моҳирлик билан олиб бормоқдалар.

Улар омма орасида Коммунистик партия ва Совет давлатининг ички ва ташқи сиёсати тўғрисида лекция ва суҳбатлар, авлодлар учрашувини, йигитларни Совет Армиясига тантанали кузатишларни ва кўпгина бошқа ишларни ташкил этадилар. Ёшлар уруш ва меҳнат ветеранларини оталиққа олишган. Ватан учун жангларда қатнашган кишиларга доимий ғамхўрлик қилинмоқда. Улар маҳаллада 50 дан кўпроқ бўлиб, ҳамманинг ҳурматини қозонган кишилардир. Уларнинг уйлари ҳашар йўли билан ремонт қилиб берилади, тимурчилар уларга уй ишларида кўмаклашадилар.

Қизил бурчакда маҳалла ҳаёти кўзгуси бўлган деворий газета мунтазам равишда чиқиб туради. Коллективдан ажралганлар, такаббурлар, жамоат тартибини бузувчилар газетада қаттиқ танқид қилинади.

Оқшомлари кишилар телевизор олдига тўпланишади. Ҳар бирининг уйида «Зангори экран» бўлишига қарамай, бу ерда кўпчилик бўлиб томоша қилиш, эшиттиришларни дўстлар билан муҳокама этиш қизиқарлидир. Столларга янги газета ва журналлар қўйилган. Маҳалла аҳли шаҳарда, областда, республикада, мамлакатда ва бутун дунёдаги энг сўнгги воқеалардан ҳамиша хабардор. Ҳозир пропагандистлар КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг Қозоғистондаги юбилей тантаналарида сўзлаган нутқидаги йўл-йўриқларга, беш йилликнинг якунловчи йилида дала ва фермаларнинг меҳнаткашлари олдида турган вазифаларга бағишлаб суҳбатлар ўтказмоқдалар.

Маҳалла клубининг чироқлари порламоқда. Бу ерга кишилар дам олиш, дўстлар билан учрашиш, оилавий кечалар ўтказиш учун келадилар. «Қизил юлдуз» маҳалла аҳолисининг ўзи катта аҳил оиладир.

Р. БИЧУРИН,
ЎзТАГ мухбири.

Наманган

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 17/IX да **Кўрмайин босдим тиконни.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 17/IX да **Ҳижрон,** 18/IX да **Чоллар ва кампирлар.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 17/IX да **Зада бўлган пайғамбар,** 18/IX да **Отасининг қизи.**

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — «Интерцирк-80» гастроллари (19.30).

АКАДЕМИК АЛИМОВ НОМЛИ ЎЗБЕКИСТОН СИЛ КАСАЛЛИКЛАРИ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ЯНГИ ТАШКИЛ ҚИЛИНАЁТГАН ХИРУРГИК ПУЛЬМОНОЛОГИЯ БЎЛИМИГА

катта илмий ходим: анестезиология (медицина фанлари доктори ёки кандидати);

кичик илмий ходимлар: ўпка хирургияси (3 ўрин), биапсия ва цитология, анестезиология, бактериология, биохимия.

Конкурс муддати — 1 октябргача.

Мурожаат учун адрес: 700115, Тошкент шаҳри, Октябрь райони. Мажлисий кўчаси, 1-уй.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

19 СЕНТЯБРДАН БОШЛАБ

ФАҚАТ ЎН КУН
«КУЛГИ КЕЧАСИ»

(2 бўлимда)

ПРОГРАММАДА: янги клоунадалар, репризлар, интермедиялар, миниатюралар, пародиялар.

Москва, Ленинград ва Одесса шаҳарларининг 13 та масхарабози қатнашади.

«ИНТЕРЦИРК-80» иштирок этади.

Билетлар сотилмоқда.

●

«УЗБЕКГИДРОЭНЕРГОСТРОЙ» трестининг

ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН ИШЛАР БОШҚАРМАСИ

Тошкент шаҳри; Ново-Ангренск, Сирдарё ва Талимаржон ГРЭСлари ва Муборак газ тақсимлаш заводидаги энергетика объектлари қурилишида ишлаш учун электр-газ пайвандчилар, слесарь-сантехниклар, слесарь-арматурачилар, трубопроводларни монтаж қилувчилар, металлконструкцияларни монтаж қилувчиларни тайёрлайдиган

3 ва 4 ОЙЛИК КУРСЛАРГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

18 ва ундан катта ёшдагилар қабул қилинади.

Ҳар ойда 75 сўм стипендия берилади.

Ёлғизларга ётоқхона, оилаликларга эса навбати билан квартира берилади.

Ўқув комбинатининг адреси: 700170, Тошкент шаҳри-170, Комсомол 40 йиллиги кўчаси, 39«а»-уй. Телефон: 66-09-02.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Мультфильм 10.40 — Эдвин Друд сири. Телеспектакль, 1-серия. 12.05 — Фильм-концерт. 12.35 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильм. 16.10 — А. Н. Островский ҳаёти. 17.20 — Горнчилар қаердасиз! 17.50 — Меҳнат шон-шуҳрати байроқдорлари. 18.15 — «Метроном» музикали программаси. 18.30 — Комплекснинг бунёд этилиши. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Оқ тунлар. Фильм-балет. 20.00 — Эдвин Друд сири. Телеспектакль, 2-серия. 21.30 — Время. 22.00 — УЕФА кубоги учун футбол. «Шахтёр» — «Эйнтрахт» (ГФР) 23.45 — Дунё воқеалари. 24.00 — УЕФА кубоги учун футбол. «Динамо» (К) — «Левск-Спартак» (Болгария). 2-тайм.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I

11.30 — Қўғирчоқ фильм. 11.40 — Телефильм. 12.10 — Фильм-концерт. 12.40 — Ўзгалар деб. Бадиий фильм. 18.20 — Мультфильмлар. 18.40 — Ўсмирлар учун кўрсатув. 19.10 — Зарбдор меҳнатимиз — якунловчи беш йилликка. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ҳужжатли фильм. 20.00 — Абу Али ибн Сино ҳаёти ва ижоди. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.00 — Хирмонингизга барака. 22.15 — Абу Али ибн Сино туғилган кунининг 1000 йиллигига. Телетеатр. Танаффусда — Бугун оламда нима гап?

II

20.05 — Янгиликлар. 20.25 — Эстетика асослари. 21.05 — Тошкент областининг 435 минг тонна «оқ олтин»и учун. 21.35 — Телефильмлар. 22.05 — Телебадиий фильм.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — О. Отахонов ва Ф. Мамадалиев куйлайди. 9.30 — Ватан ҳақида, партия ҳақида куйлаймиз. 12.10 — Ўзбекистан индустриальний. 13.00 — Мутахассис минбари. 13.30 — Опереттталардан куйлар. 14.00 — Пахта далалари жасоратга чорлайди. 18.15 — Ўзбекистан спортивний. 18.50 — Янги музика ёзувлар. 19.20 — Саломатлик — туман бойлик. 19.45 «Ҳамза» увертюраси. 20.20 — Композитор К. Саитеелиев. Концерт-очерк. 20.50 — Илҳомбахш меҳнатимиз — КПСС XXVI съездига. 21.00 — Ёзувчилар Хоразм меҳнаткашлари ҳузурида. 21.20 — Механизаторлар учун концерт. 22.30 — Пахтазор оқшомлари. 23.20 — Дам олиш концерти.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Редакция адреси. 700000, Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04, редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55-05, масъул секретарь — 33-79-14, 33-72-83, 32-53-06; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — 32-55-70, халқаро ҳаёт — 32-54-14, саноат, транспорт ва капитал қурилиши — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20; 32-54-18, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-21, 32-54-24, ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27, хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 33-35-53, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13, иллюстрация — 32-57-22, коммунистик тарбия — 32-54-29, стенографистка — 33-73-43, 32-54-05, жамоатчилик қабулхонаси — 33-89-26, 32-52-26; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20, Самарқанд — 5-19-71; Сирдарё — 2-05-27; Сурхондарё — 3-92-36, Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84; Наманган — 6-79-32; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 31-66, Нашриёт диспетчери — 32-78-94, Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Р. 02222. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Б. — 215. 10